

KESKKONNAKAITSEKULUTUSED

2004

Environment Protection Expenditures

Aastakogumik

Yearbook

SISUKORD

1. Sissejuhatus.....	3
2. Ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused.....	6
2.1. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtted.....	6
2.1.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud.....	6
2.1.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud.....	9
2.1.3. Keskkonnakaitse kogukulutused.....	10
2.1.4. Keskkonnakaitsetulud.....	10
2.2. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtted.....	11
2.2.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud.....	11
2.2.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud.....	12
2.2.3. Keskkonnakaitsetulud.....	13
2.3. Kogu ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused.....	13
3. Avaliku sektori keskkonnakaitsekulutused.....	17
3.1. Valla- ja linnavalitsused.....	17
3.1.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud.....	19
3.1.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud.....	20
3.1.3. Keskkonnakaitsetulud.....	20
3.2. Keskkvalitsus.....	21
3.2.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud.....	21
3.2.2. Keskkonnakaitsetulud.....	22
3.3. Keskkonnainvesteeringute Keskus.....	22
4. Metoodika.....	25
Lisa 1.....	49
Lisa 2.....	58

CONTENTS

1. Introduction.....	26
2. Environmental protection expenditure of business sector.....	29
2.1. Enterprises not specialised in environmental protection.....	29
2.1.1. Investments in environmental protection	29
2.1.2. Current expenditure on environmental protection.....	32
2.1.3. Total expenditure on environmental protection.....	33
2.1.4. Revenue from environmental protection activities.....	33
2.2. Enterprises specialised in environmental protection.....	34
2.2.1. Investments in environmental protection	34
2.2.2. Current expenditure on environmental protection.....	35
2.2.3. Revenue from environmental protection activities.....	35
2.3. Total environmental protection expenditure of business sector	36
3. Environmental protection expenditure of public sector	40
3.1. Local governments.....	40
3.1.1. Investments in environmental protection	42
3.1.2. Current expenditure on environmental protection.....	43
3.1.3. Revenue from environmental protection activities.....	44
3.2. Central government.....	44
3.2.1. Investments in environmental protection	44
3.2.2. Revenue from environmental protection activities.....	45
3.3. Environmental Investments Centre.....	45
4. Methodology.....	48
Annex 1.....	49
Annex 2.....	58

1. SISSEJUHATUS

Inimtegevus mõjutab keskkonda. Seetõttu on üha rohkem vaja seda inimtegevuse negatiivse mõju, saastumise ja suureneva jäätmekoguse eest kaitsta. Keskkonnakaitse on säästva arengu tagamise oluline osa. Inimtegevuse negatiivse keskkonnamõju vähendamisel on oma osa keskvalitsusel, kohalikel omavalitsustel, tööstus- ja muudel äriettevõtetel, keskkonnakaitseteenuseid (nt jäätmete kogumine ja töötlemine) osutavatel ettevõtetel ja ka kodumajapidamistel.

Keskkonnakaitsekulutused näitavad, milliseid abinõusid on rakendatud keskkonnale tekitatud kahju vähendamiseks või ärahoidmiseks. Eri majandussektorites või tööstusharudes tehtud keskkonnakaitsekulutuste alusel saab analüüsida saastajamaksab-printsipi rakendumist ja hinnata keskkonnapoliitika ja keskkonnaseaduste mõju ettevõtte konkurentsivõimele. Kulutuste andmed näitavad ka nõudlust keskkonnakaitsevahendite ja -teenuste järele.

Keskkonnakaitsekulutused on ainult need kulutused, mille peaesmärk on ära hoida või vähendada ettevõtte majandustegevusest tingitud keskkonna saastumist või mõnel muul viisil kahjustumist ja kõrvaldada juba tekkinud saaste.

Otsustamaks kas tegu on keskkonnakaitsekulutusega, lähtutakse keskkonnakaitse suuniluse kriteeriumist — sellest, kas kulutuse eesmärk on kaitsta keskkonda või tehakse seda muu eesmärgiga (majanduslik, töötingimuste parandamine jne). Keskkonnakaitsekulutuste üle otsustamist illustreerib joonis 1.

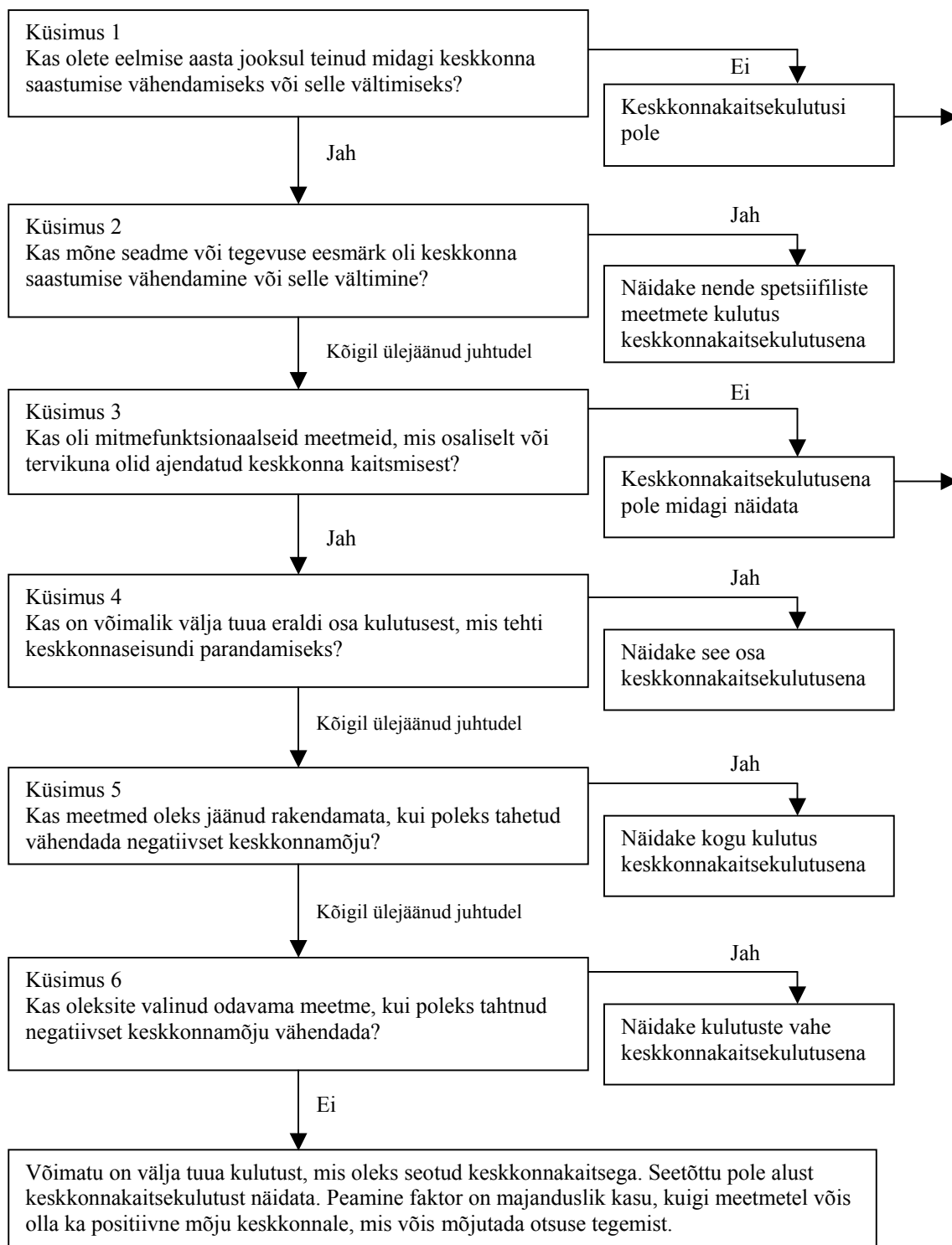
Keskkonnakaitsekulutused on keskkonna kaitseks tehtud investeeringute ja jooksevkulude summa.

Keskkonnakaitseinvesteeringud on kõik investeeringud, mille eesmärk on keskkonna saastumist ära hoida või tekkinud saastet vähendada.

Investeering keskkonnakaitsevahenditesse on kulutus meetoditele, tehnoloogiatele või seadmetele, mis on mõeldud ettevõtte majandustegevusega kaasnevate saasteainete kogumiseks ja eemaldamiseks (nt heitgaasid, heitvesi, jäätmed), saasteainete leviku tõkestamiseks, keskkonna saastatuse mõõtmiseks ning saasteainete ja jäätmete käitlemiseks ja ladestamiseks või keskkonna saastumise ärahoidmiseks või vähendamiseks. Investeeringuid keskkonnakaitsevahenditesse nimetatakse ka investeeringuteks nn toruotsaseadmetesse, sest need on vahendid, mis paiknevad tootmistsükli lõpus või väljaspool seda ja mille lisamine või eemaldamine ei mõjuta tootmistsükli. Toruotsaseadmed on mõeldud juba tekkinud saasteainete ja jäätmete töötlemiseks. Investeeringuid toruotsaseadmetesse kajastab joonis 2.

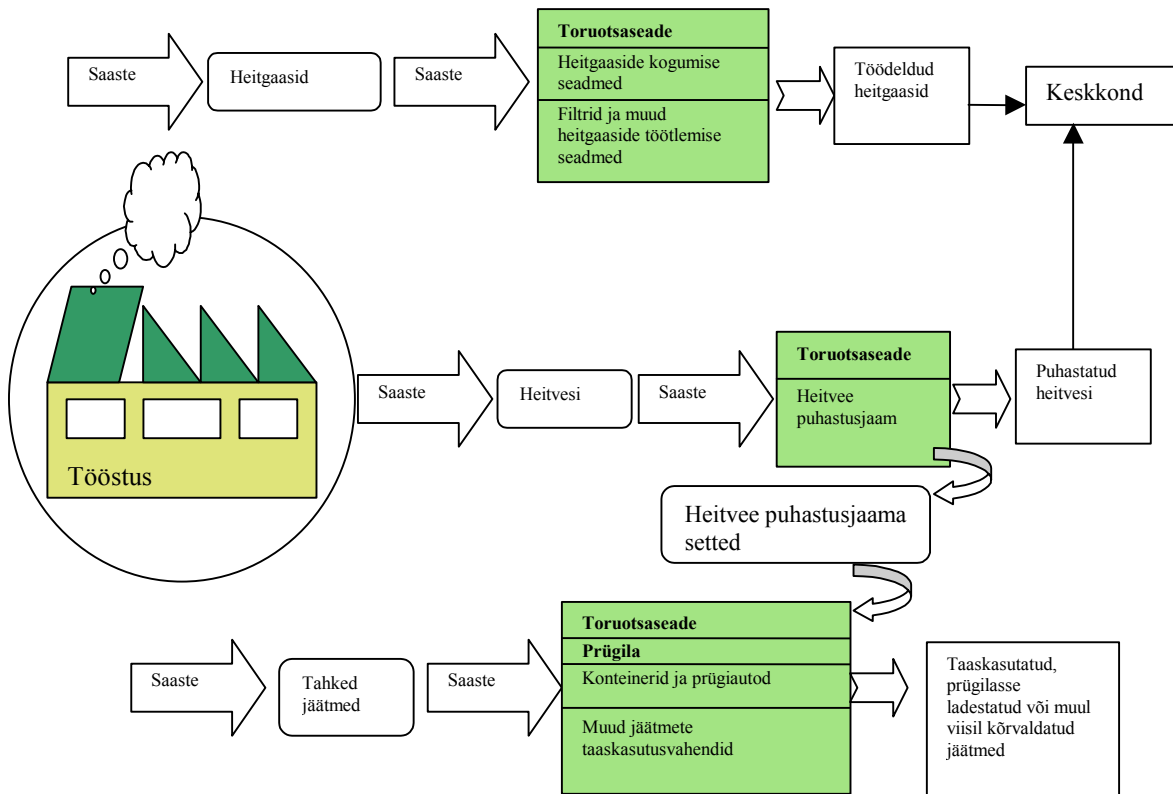
Teine keskkonnakaitseinvesteeringute liik on **investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks**. Erinevalt toruotsaseadmetest, mis on mõeldud saaste vähendamiseks pärast selle tekkimist, hõlmavad need investeeringud muutusi tootmistsükli või kasutatud toormes. Keskkonnakaitseinvesteeringud tootmisprotsessi muutmiseks vähendavad tootmisprotsessis tekkivaid saasteaineid või väldivad nende teket. Niisiis väheneb tootmise negatiivne mõju keskkonnale. Keskkonnakaitseinvesteeringud tootmisprotsessi muutmiseks võivad olla identifitseeritavad või tootmisprotsessi integreeritud. Investeeringuid tootmisprotsessi muutmiseks näitab joonis 3.

Joonis 1. Keskkonnakaitsekulutuste määramine*

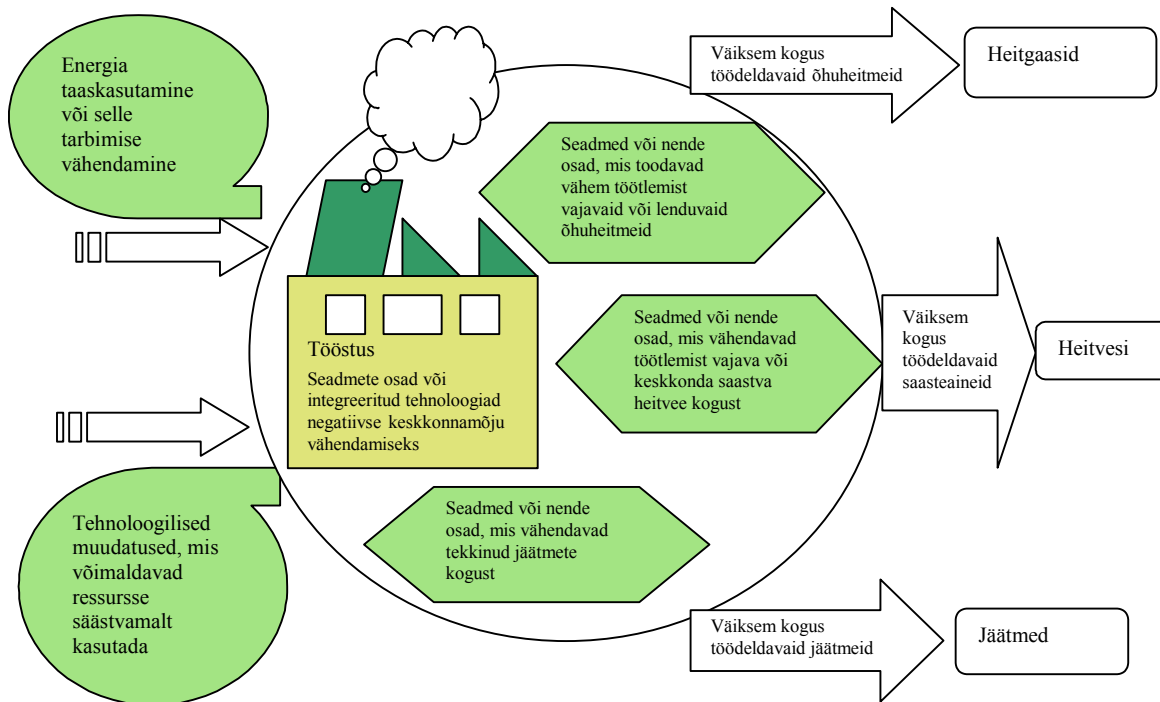

* Environmental Expenditure Statistics. Draft Industry Data Collection Guidebook. Eurostat 2002.

Joonis 2. Investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse (toruotsaseadmetesse)*

Joonis 3. Investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks*

* Environmental Expenditure Statistics. Draft Industry Data Collection Guidebook. Eurostat 2002.

2. ETTEVÕTLUSSEKTORI KESKKONNAKAITSEKULUTUSED

Keskkonnakaitse aspektist jaotatakse ettevõtted kaheks:

- 1) ettevõtted, mis ei ole spetsialiseerunud keskkonnakaitsele. Need on tootmis- ja muud äriettevõtted, mille majandustegevusega kaasneb heitmete ja jäätmete teke või muu negatiivne keskkonnamõju;
- 2) ettevõtted, mille põhi- või kõrvaltegevusala on keskkonnakaitseteenuste osutamine. Need ettevõtted vähendavad teiste tekitatud negatiivset keskkonnamõju. Põhilise osa teenustest hõlmab jäätmete ja heitvee kogumine ja töötlemine. Siia kuuluvad ka keskkonnakonsultatsioonid. Spetsialiseeritud ettevõtete hulka ei kuulu keskkonnakaitseks kasutatavate toodete tootjad.

Keskkonnakaitsekulutusi vaadeldakse kulutuse tüübi (investeering või jooksevkulu), tegevusvaldkonna (heitveekäitlus, jäätmekäitlus, välisõhu ja kliima kaitse jne), ettevõtte põhitegevusala ning keskkonnainvesteeringute puhul finantseerimisallika järgi.

2004. aastal olid ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused 1,6 miljardit krooni, mis hõlmas 1,1% SKPst.

Ettevõtlussektori keskkonnakaitseinvesteeringud olid 2004. aastal 559 miljonit krooni — 0,4% SKPst.

Täpsemalt on ettevõtlussektori keskkonnakaitse kogukulutustest juttu alajaotises 2.3.

2.1. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtted

2.1.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud

Keskkonnakaitseinvesteeringud on kõik investeeringud, mille eesmärk on keskkonna saastumise ärahoidmine või tekkinud saaste vähendamine. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete korral võib eristada kahte tüüpi keskkonnakaitseinvesteeringuid:

- 1) investeering keskkonnakaitsevahenditesse on investeering seadmetesse ja tehnoloogiatesse, mille eesmärk on vältida või vähendada tootmisprotsessis tekkinud saasteainete sattumist keskkonda või tootmisprotsessis tekkinud saasteainete seire ja analüüs. Need on nn toruotsaseadmed — pika kasutusajaga lisaseadmed, mehhanismid ja rajatised, mis ei mõjuta otseselt tootmisprotsessi, vaid mille eesmärk on tekkinud saasteainete kogumine ja keskkonda sattumise vähendamine;
- 2) investeering tootmisprotsessi muutmiseks on kulutused uutele tehnoloogiatele, seadmetele, keskkonnasäästlikumale materjalile jms, mille kasutamine vähendab tootmises tekkivate saasteainete kogust. Olemasoleva tootmisprotsessi asendamisel keskkonnasäästlikumaga on keskkonnakaitseinvesteering uue ja vana tootmisprotsessi maksumuse vahe. Tehnoloogia osalisel muutmisel arvestatakse seda osa investeeringust, mis tehti keskkonnakaitseks. Kui tootmisprotsessi muutmise eesmärk ei ole vähendada keskkonna saastumist, vaid selleks on teised põhjused (tehnilised, majanduslikud jms), investeeringut keskkonnakaitseinvesteeringuks ei loeta.

2004. aastal investeerisid keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtted keskkonnakaitseks veidi vähem kui 2003. aastal — kokku **243 miljonit krooni** (2003. aastal 262 miljonit krooni). Investeeringutest 71% (171 miljonit krooni) investeeriti toruotsaseadmetesse. Tootmisprotsessi muutmiseks investeeriti 72 miljonit krooni. Investeeringud toruotsaseadmetesse vähenesid 2003. aastaga võrreldes 15% (201 miljonilt kroonilt 171 miljonile kroonile), samas suurenesid investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks 18% (61 miljonilt kroonilt 72 miljonile kroonile).

2003. aastal investeerisid mittespetsialiseerunud ettevõtted peamiselt jäätmekäitlusse (94 miljonit krooni, s.o 36% kõigist investeeringutest), 2004. aastal aga investeeriti kõige rohkem õhu ja kliima kaitseks (102 miljonit krooni, 42% kõigist investeeringutest). Jäätmekäitlusse investeeriti 56 miljonit, heitveekäitlusse 39 miljonit ja pinnase, põhja- ja pinnavee kaitseks 35 miljonit krooni.

Investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks tehti põhiliselt õhu ja kliima kaitseks (36% tootmisprotsessi muutmiseks tehtud investeeringutest) ja jäätmekäitlusse (32%).

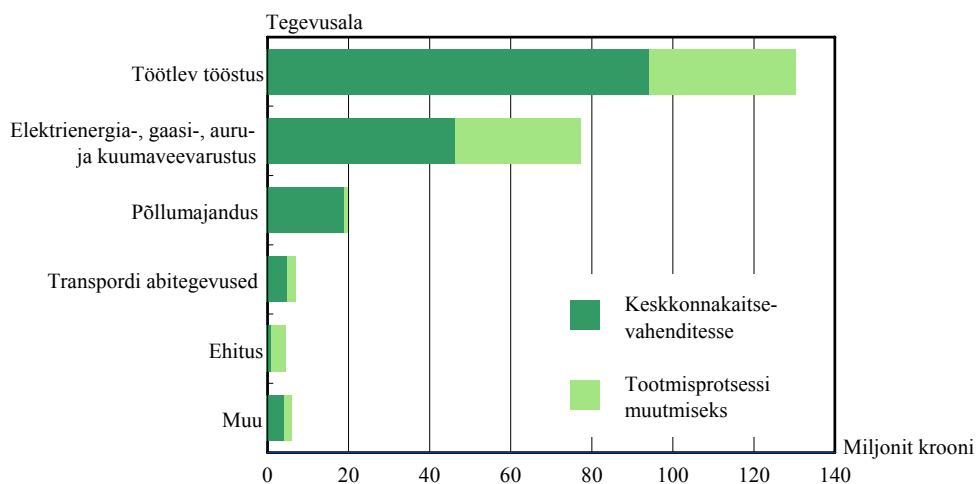
Tabel 1. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud tegevusvaldkonna järgi, 2004 (tuhat krooni)

Valdkond	Investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse	Investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks	Kokku
Välisõhu ja kliima kaitse	76 781	25 643	102 424
Heitveekäitlus	30 758	8 371	39 129
Jäätmekäitlus	33 181	23 015	56 196
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	29 559	5 140	34 699
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	115	2 077	2 192
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	116	0	116
Kaitse radiatsiooni eest	0	7 391	7 391
Teadus- ja arendustegevus	423	0	423
Muu keskkonnakaitsetegevus	377	0	377
KOKKU	171 310	71 637	242 947

Mittespetsialiseerunud ettevõtete hulgas tegid kõige rohkem keskkonnakaitseinvesteeringuid töötleva tööstuse ettevõtted — 53% kõigist keskkonnakaitseinvesteeringutest (130 miljonit krooni). Teine suuremate investeeringutega tegevusala oli elektrienergia-, auru- ja kuumaveearustus, kus tehti 32% kõigist mittespetsialiseerunud ettevõtete investeeringutest (77 miljonit krooni). Ülejäänud tegevusalade investeeringud hõlmasid 15% mittespetsialiseerunud ettevõtete investeeringutest.

Tootmisprotsessi muutmiseks investeerisid peamiselt töötleva tööstuse ettevõtted (50% kõigist tootmisprotsessi muutmiseks tehtud investeeringutest).

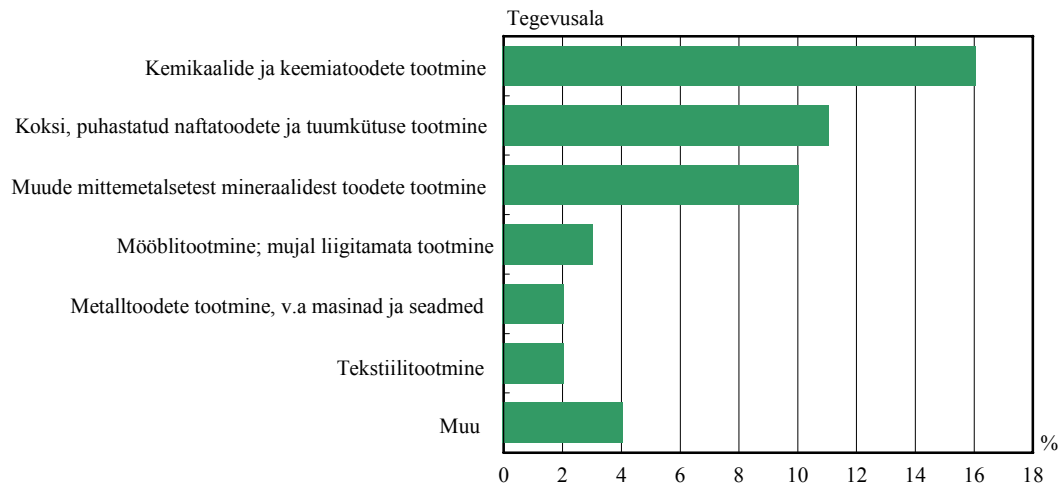
Joonis 4. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud põhitegevusala järgi, 2004

Töötlevas tööstuses on mõned tegevusalad, mille ettevõtete investeeringud keskkonnakaitsele on märgatavalt suuremad kui teistel. Suurim oli keskkonnainvesteeringute osatähtsus 2004. aastal mittemetalletest mineraalidest toodete tootmisega tegelevatel ettevõtetel — 28%, keemiatööstuse ettevõtetel — 26% ja puidutööstusettevõtetel — 10% töötleva tööstuse ettevõtete tehtud investeeringutest. Kui teised ettevõtted investeerisid peamiselt toruotsaseadmetesse, siis keemiatööstuse ettevõtted ja paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmisega tegelevad ettevõtted investeerisid rohkem tootmisprotsessi muutmiseks. 2003. aastal oli keskkonnainvesteeringute osatähtsus suurim koksi, puhastatud nafta- ja põlevkivitoodete tootmisega tegelevatel ettevõtetel ja paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmisega tegelevatel ettevõtetel.

Kui aga vaadata keskkonnakaitseinvesteeringute osa investeeringutes põhivarasse, selgub, et põllumajandusettevõtetes, elektrienergia-, auru- ja kuumaveearustuse ettevõtetes ja töötleva tööstuse ettevõtetes on keskkonnainvesteeringute osatähtsus 2004. aastal võrdne (2% investeeringutest põhivarasse tehti keskkonnakaitseks). See oli ühtlasi ka suurim keskkonnainvesteeringute osatähtsus investeeringutes põhivarasse. Ülejäänud tegevusalade keskkonnainvesteeringud olid alla 1,5% investeeringutest põhivarasse.

Joonis 5. Keskkonnakaitseinvesteeringute osatähtsus investeeringutes põhivarasse töötleva tööstuse ettevõtetes põhitegevusala järgi, 2004

50–250 töötajaga ettevõtetes tehti keskkonnakaitseinvesteeringutest 58%, üle 250 töötajaga ettevõtetes 35% ja alla 50 töötajaga ettevõtetes 7% mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringutest (vastavalt 140 miljonit, 85 miljonit ja 18 miljonit krooni).

Tabel 2. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud töötajate arvu järgi, 2004 (tuhat krooni)

Valdkond	1–49 töötajaga ettevõtted	50–250 töötajaga ettevõtted	Üle 250 töötajaga ettevõtted
Välisõhu ja kliima kaitse	7 454	64 814	30 158
Heitveekäitlus	2 750	21 793	14 588
Jäätmekäitlus	6 146	22 890	27 160
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	1 406	28 338	4 955
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	2 111	82
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	0	56	60
Kaitse radiatsiooni eest	0	0	7 391
Teadus- ja arendustegevus	113	20	290
Muu keskkonnakaitsetegevus	0	108	268
KOKKU	17 869	140 130	84 952

Investeeringuid nii toruotsaseadmete soetamiseks kui ka tootmisprotsessi muutmiseks rahastati peamiselt ettevõtte omavahenditest. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete koguinvesteeringutest tehti ettevõtte omavahenditest 69% (2003. aastal 52%). Eelmise aastaga võrreldes on vähenenud pangalaenu osatähtsus investeerimisallikana (46%-st 25%-ni). 3% keskkonnakaitseinvesteeringutest tehti riigieelarvelise fondi abil. Väliskapitali ja riigieelarve osatähtsus investeeringute rahastamisel oli 1%, munitsipaalelarve osatähtsus jäi alla 1%.

Tabel 3. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud finantseerimisallika järgi, 2004 (tuhat krooni)

Finantseerimisallikas	Investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse	Investeeringud tootmisprotsessi muutmiseks	Kokku
Ettevõtte omavahendid	131 085	37 530	168 615
Pangalaen	29 368	32 297	61 665
Riigieelarvelised fondid	7 518	0	7 518
Väliskapital	3 054	0	3 054
Riigieelarve	286	1 077	1 363
Munitsipaaleelarve	0	735	735
KOKKU	171 311	71 639	242 950

2.1.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud

Keskkonnakaitse jooksevkulud on keskkonnakaitseks vajalikud kulutused tööjõule, energiale, materjalile, remondile jms, keskkonnakaitsevahendite rent, nende liisingu ja kindlustuse maksumus, kulutused saastetaseme mõõtmiseks ja seireks. Keskkonnakaitse jooksevkulud hõlmavad ka selliseid kulutusi, mis pole otseselt keskkonnakaitse süsteemide hooldusega seotud (keskkonnakoolitus, infosüsteemi loomine, litsentsitaotluste vormistamine jm). Keskkonnakaitse jooksevkuludest on eraldi välja toodud järgmised:

sisemised jooksevkulud — keskkonna kaitse- ja kontrollsüsteemide hooldamise ja haldamise kulud ettevõttes;

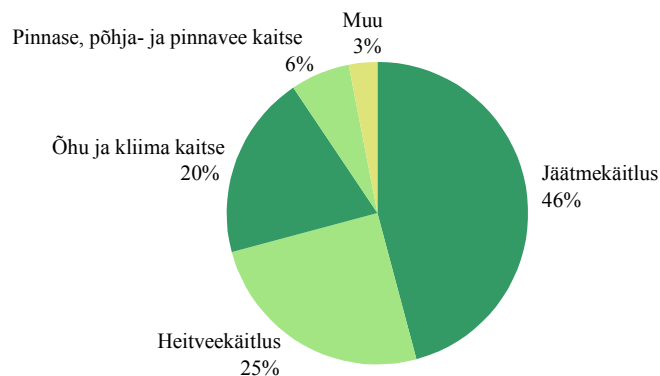
välised jooksevkulud ehk maksed ostetud keskkonnakaitseteenuste eest — maksed, mida ettevõtte teeb keskkonnakaitseteenuste eest väljapoole oma ettevõtet (jätmete kogumine, transport ja käitlus, heitvee kanaliseerimine ja töötlemine, maksed keskkonnakonsultatsioonide eest, saastunud pinnase või veekogu puhastamine jm);

saastetasu — saastetasu seaduse (RT I 1999, 24, 361) alusel määratud maks saasteainete ja jäätmete keskkonda viimise eest.

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud olid 2004. aastal 876 miljonit krooni — 22% rohkem kui 2003. aastal (716 miljonit krooni). Sellest kulus keskkonna kaitse- ja kontrollsüsteemide hooldamiseks ning keskkonnakaitse haldamiseks (sisemised jooksevkulud) 181 miljonit krooni (2003. aastal 199 miljonit krooni), keskkonnakaitseteenuste eest maksti 364 miljonit krooni (2003. aastal 235 miljonit krooni) ja saastetasuks läks 332 miljonit krooni (2003. aastal 283 miljonit krooni).

Mittespetsialiseerunud ettevõtete suurimad jooksevkulud olid jäätmekäitlusele 402 miljonit krooni ja heitveekäitlusele 219 miljonit krooni. Õhu ja kliima kaitseks kulutati 172 miljonit krooni, pinnase ning pinna- ja põhjavee kaitseks 57 miljonit krooni ja ülejäänud keskkonnakaitse valdkondadele kokku 26 miljonit krooni.

Joonis 6. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud tegevusvaldkonna järgi, 2004

Kõige suuremad olid keskkonnakaitse jooksevkulud töötleva tööstuse ettevõtetes (326 miljonit krooni) ja elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtetes (306 miljonit krooni).

Töötleva tööstuse ettevõtete jooksevkuludest moodustasid suurima osa maksed keskkonnakaitseteenuste eest — 63% Põhiosa elektrienergia-, auru- ja kuumaveevarustuse ettevõtete jooksevkuludest moodustas saastetasu (86%).

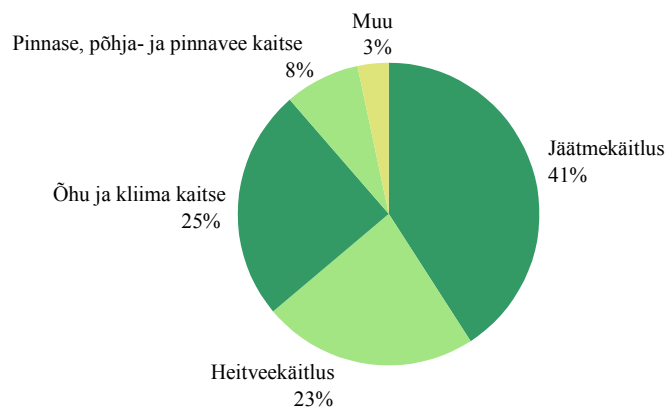
Tabel 4. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud tegevusala järgi, 2004 (tuhat krooni)

Tegevusala	Sisemised jooksevkulud	Maksud	Saastetasu	Kokku
Töötlev tööstus	72 149	207 285	47 009	326 443
Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustus	26 471	14 767	264 669	305 907
Ehitus	18 752	56 681	2 064	77 497
Mootorsõidukite müük, hooldus ja remont; kütuse müük	674	39 985	18	40 677
Põllumajandus	6 573	11 017	1 031	18 621
Transpordi abitegevused	16 132	9 066	2 093	27 291
Transport	2 955	14 799	203	17 957
Mäetööstus	33 807	9 417	14 694	57 918
Metsamajandus	3 085	333	0	3 418
Kalapüük	185	178	32	395
KOKKU	180 783	363 528	331 813	876 124

2.1.3. Keskkonnakaitse kogukulutused

2004. aastal olid keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete investeeringud ja keskkonnakaitse jooksevkulud kokku 1,1 miljardit krooni (2003. aastal 978 miljonit krooni). Investeeringute osatähtsus keskkonnakaitsekulutustes oli 22%. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtteid kulutasid kõige rohkem jäätmekäitlusele (458 miljonit krooni). Õhu ja kliima kaitseks kulutati 275 miljonit krooni ning heitveekäitluseks 258 miljonit krooni

Joonis 7. Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse kogukulutused tegevusvaldkonna järgi, 2004

2004. aastal tegid kõige rohkem keskkonnakaitsekulutusi üle 250 töötajaga ettevõtteid — 671 miljonit krooni. 274 miljonit krooni kulutasid keskkonnakaitseks 50–250 töötajaga ettevõtteid. 1–49 töötajaga ettevõtete keskkonnakaitsekulutused olid 175 miljonit krooni.

2.1.4. Keskkonnakaitsetulud

Keskkonnakaitse võib anda majandusliku väärtusega kõrvalsaadusi. 2004. aastal said mittespetsialiseerunud ettevõtteid keskkonnakaitse kõrvalsaaduste (ümbertöötatud tootmisjäätmed, jäätmete põletamisel saadud energia jms) müügist tulu 161 miljonit krooni (2003. aastal 124 miljonit krooni). 60% keskkonnakaitsetulust said puidutöötlemise ja puittoodete tootmise ettevõtteid (96 miljonit krooni).

Keskkonnakaitse finantseerimiseks said mittespetsialiseerunud ettevõtteid 2004. aastal subsidiidume ja toetusi 10 miljonit krooni (11,5 miljonit 2003. aastal). Heitveekäitluseks saadi toetusi 5 miljonit krooni ja bioloogilise mitmekesisuse kaitseks 3 miljonit krooni.

2.2. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtted

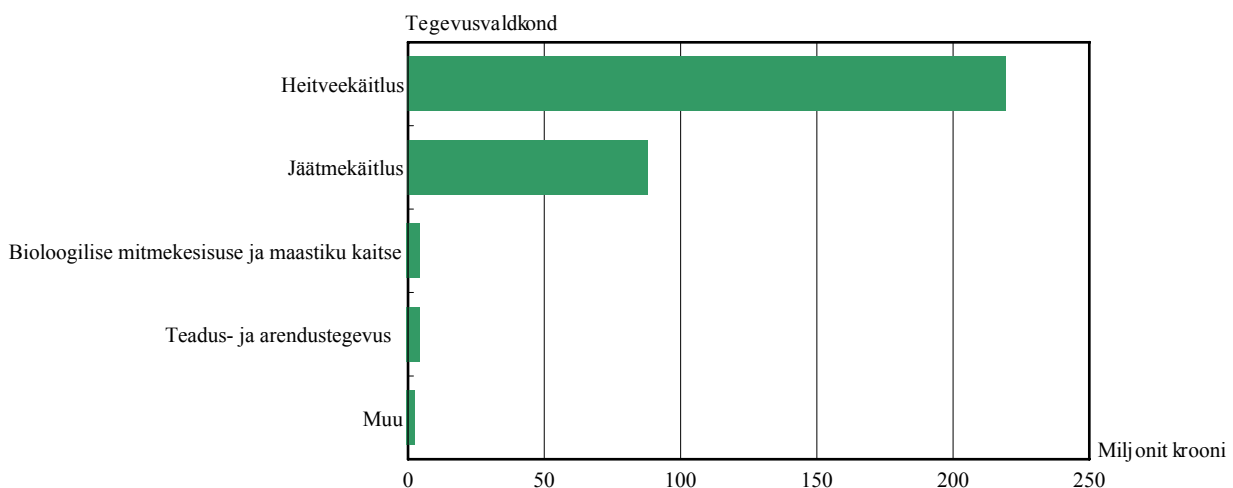
2.2.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud

Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete puhul ei vaadelda eraldi investeeringuid toruotsaseadmetesse ega tootmisprotsessi muutmiseks. Kõik spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud on investeeringud keskkonnakaitsevahenditesse.

2004. aastal investeerisid keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtted keskkonnakaitseks 316 miljonit krooni, s.o 28% vähem kui 2003. aastal (437 miljonit krooni).

2004. aastal investeeriti kõige rohkem heitveekäitlusse (219 miljonit), mida oli sama palju kui eelmisel aastal. Investeeringud jäätmekäitlusse vähenesid eelmise aastaga võrreldes poole võrra (178 miljonilt kroonilt 88 miljoni kroonini). 4 miljonit krooni investeeriti bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitseks ja 3,5 miljonit krooni teadus- ja arendustegevusse.

Joonis 8. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete investeeringud tegevusvaldkonna järgi, 2004

2003. aastal investeerisid keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtted kõige rohkem kanalisatsioonitrasside ehitusse, 2004. aastal aga kõige rohkem heitveepuhastitesse (128 miljonit krooni). Kanalisatsioonitrasse ehitati 74 miljoni krooni eest. 38 miljoni krooni eest soetati jäätmekogumiskonteinereid ja -masinaid ning 30 miljoni krooni eest tehti investeeringuid jäätmetöötlemisseadmetesse ja -hoonetesse.

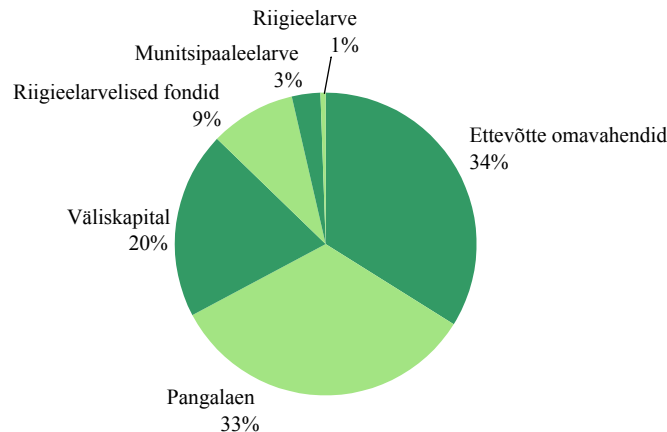
Heitveekäitlusettevõtted tegid keskkonnakaitsete ettevõtete investeeringutest 69%, jäätmekäitlusettevõtted 26%.

Tabel 5. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud tegevusvaldkonna järgi, 2004 (tuhat krooni)

Tegevusvaldkond	Investeeringud
Heitveekäitlus	199 960
Jäätmekäitlus	75 083
Keskkonnakahjustuste analüüs, keskkonnakaitse projekteerimine	1 067
Looduskaitsealade tegevus	6 977
Jäätmete ja jääkide hulgimüük	797
Ringlussevõtt	6 676
Keskkonnakaitse kõrvaltegevusega ettevõtted	25 441
KOKKU	315 801

2004. aastal rahastasid keskkonnakaitseettevõtted investeeringuid kõige rohkem ettevõtte omavahenditest (34%) ja pangalaenust (33%). Ettevõtte omavahendite osatähtsus investeeringutes vähenes eelmise aastaga võrreldes 43%-lt 34%-ni. Tunduvalt suurenes väliskapitali osatähtsus võrreldes 2003. aastaga (1%-lt 20%-ni). Riigieelarveliste fondide osatähtsus investeeringute rahastamisel vähenes 18%-lt 9%-ni. Kõige vähem rahastati investeeringuid munitsipaalelarvest (3%) ja riigieelarvest (1%).

Joonis 9. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud finantseerimisallika järgi, 2004

2.2.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud

Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud olid 2004. aastal 954 miljonit krooni, s.o 43% rohkem kui eelmisel aastal (544 miljonit krooni). Keskkonnakaitse- ja kontrollsüsteemide hooldamise ja keskkonnakaitse haldamiskulud (sisemised jooksevkulud) hõlmasid sellest 811 miljonit krooni, maksed keskkonnakaitseteenuste eest 123 miljonit krooni ja saastetasu 20 miljonit krooni.

2003. aastal kulutasid spetsialiseerunud ettevõtted kõige rohkem heitveekäitlusele (243 miljonit krooni). 2004. aastal olid suurimad jooksevkulud jäätmeäitluse valdkonnas (605 miljonit krooni), sellele järgnesid jooksevkulud heitveekäitluses (255 miljonit krooni). Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitseks kulutati 60 miljonit krooni, pinnase ning pinna- ja põhjavee kaitseks 18 miljonit krooni ja ülejäänud keskkonnakaitse valdkondadele 15,5 miljonit krooni.

Suurimad keskkonnakaitse jooksevkulud olid jäätmeäitlusega tegelevates ettevõtetes — 487 miljonit krooni. Põhiosa sellest (79%) olid sisemised jooksevkulud. Heitveekäitlusettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud olid 275 miljonit krooni, millest sisemised jooksevkulud hõlmasid 89%.

Tabel 6. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse jooksevkulud tegevusvaldkonna järgi, 2004 (tuhat krooni)

Tegevusvaldkond	Sisemised jooksevkulud	Maksed	Saastetasu	Kokku
Heitveekäitlus	245 663	14 763	14 508	274 934
Jäätmeäitlus	383 300	99 922	3 813	487 035
Ringlussevõtt	49 600	960	317	50 877
Looduskaitsealade tegevus	62 983	1 206	10	64 199
Jäätmete ja jääkide hulgimüük	41 166	209	1	41 376
Keskkonnakahjustuste analüüs, keskkonnakaitse projekteerimine	4 853	26	0	4 879
Keskkonnakaitse kõrvaltegevusega ettevõtted	23 017	6 218	1 713	30 948
KOKKU	810 582	123 304	20 362	954 248

2.2.3. Keskkonnakaitsetulud

Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete (ettevõtted, mille põhitegevus on jäätmete kogumine, töötlemine ja ladestamine, tänavate koristamine, heitvee kogumine ja puhastamine, saastunud pinnase ja veekogude puhastamine, keskkonnakonsultatsioonid, uurimistööd jne) keskkonnakaitsetulu oli 2004. aastal 1,18 miljardit krooni, mida on 47% rohkem kui eelmisel aastal (620 miljonit 2003. aastal). Keskkonnakaitsetuludest said 1,14 miljardit krooni keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtteid, kus keskkonnakaitse on põhitegevusala. Kõrvaltegevusena saadi keskkonnakaitsest tulu 35 miljonit krooni. Keskkonnakaitsete ettevõtete keskkonnakaitsekulutused ja -tulud jagunevad eri tegevusalade vahel väga ebavõrdselt. Suurim oli tulu jäätmekäitlusega (613 miljonit krooni) ja heitveekäitlusega (422 miljonit krooni) tegelevatel ettevõtetel.

Keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist saadi tulu 103 miljonit krooni.

Keskkonnakaitsete ettevõtteid said 2004. aastal keskkonnakaitse finantseerimiseks subsideeritud ja toetusi 27 miljonit krooni, sellest heitveekäitluseks 10 miljonit krooni ja kaitseks radiaatsiooni eest 9 miljonit krooni.

2.3. Kogu ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused

Keskkonnakaitse järgi jagunevad ettevõtteid kaheks: 1) ettevõtteid, mille tegevusega kaasneb keskkonna kahjustumine (mittespetsialiseerunud ettevõtteid), ja 2) ettevõtteid, mille tegevusala on keskkonnakahjustuse vähendamine (spetsialiseerunud ettevõtteid).

Osa mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulutustest (nt maksed keskkonnakaitseteenuste eest, nagu heitveekäitlus, jäätmekäitlus jm) laekub tuluna keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtetele. Need omakorda kasutavad seda keskkonnakaitseinvesteeringuteks või jooksevkulude katteks. Seetõttu ei ole ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused kõigi ettevõtlussektori ettevõtete investeeringute ja keskkonnakaitse jooksevkulude summa.

Topeltarvestuse vältimiseks on ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutuste leidmiseks kasutatud järgmist valemit:

ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused = mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud + mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse sisemised jooksevkulud + spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud + spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitse sisemised jooksevkulud.

Selle valemi järgi olid ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutused 2004. aastal ligikaudu 2,4 miljardit krooni (2003. aastal 1,4 miljardit krooni).

2004. aastal olid ettevõtlussektori keskkonnakaitseinvesteeringud 559 miljonit krooni (2003. aastal 699 miljonit krooni). Keskkonnakaitseinvesteeringud hõlmasid keskkonnakaitsekulutustest ainult 23% (2003. aastal 51%). Põhiosa investeeringutest tehti ettevõtte omavahenditest või pangalaenu abil. Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtteid tegid keskkonnakaitseinvesteeringutest 57% ja keskkonnakaitse sisemistest jooksevkuludest 52%.

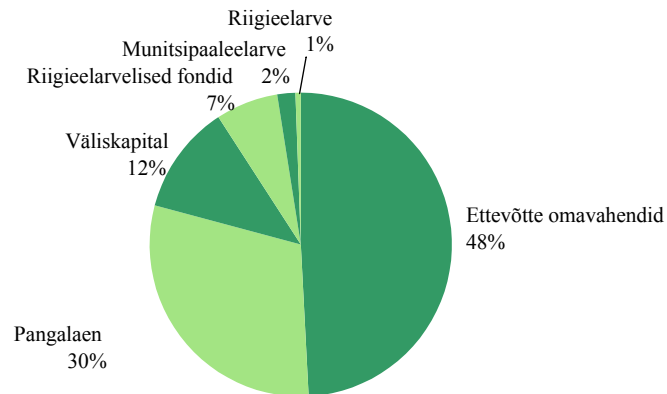
Tabel 7. Ettevõtete keskkonnakaitsekulutused, 2001–2004
(miljonit krooni)

	2001	2002	2003	2004
Keskkonnakaitsekulutused kokku*	1 306	1 454	1 373	1 550
Investeeringud	607	711	699	559
keskkonnakaitsevahenditesse	416	491	638	487
tootmisprotsessi muutmiseks	191	220	61	72
investeeringute osatähtsus SKPs, %	0,62	0,66	0,55	0,40
Jooksevkulud	1 227	1 331	1 257	1 830
sisemised jooksevkulud	699	743	674	991
maksed	248	330	268	487
saastetasu	280	258	315	352
Keskkonnakaitsekulutuste osatähtsus SKPs, %	1,33	1,35	1,09	1,10

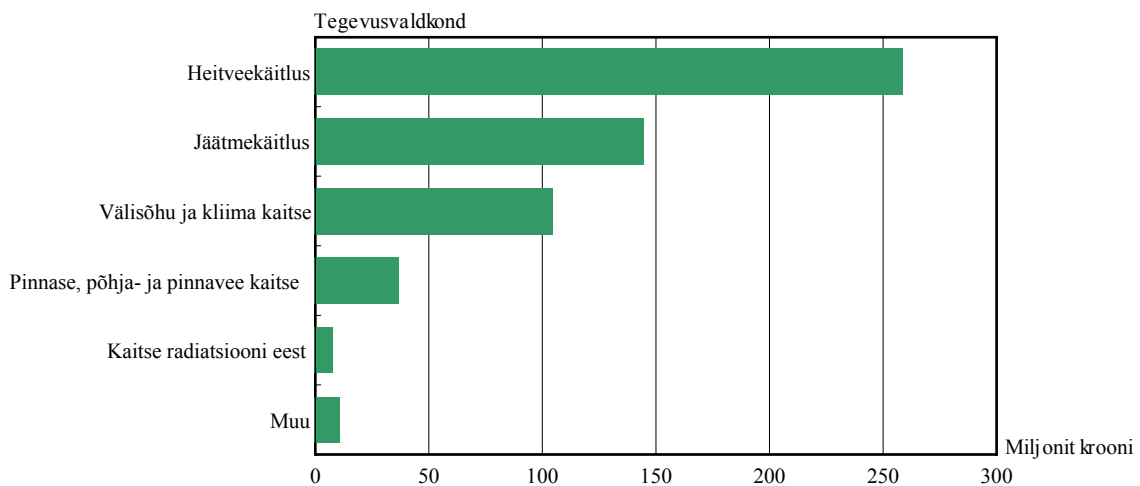
* Eespool toodud valemi järgi.

2004. aastal tegid ettevõtteid kõige rohkem keskkonnainvesteeringuid heitveekäitluseks — 258 miljonit krooni (2003. aastal tehti enim keskkonnakaitseinvesteeringuid jäätmekäitluseks — 272 miljonit krooni). Jäätmekäitluse investeeriti 2004. aastal 144 miljonit krooni ja õhu ja kliima kaitseks 103 miljonit krooni.

Joonis 10. Ettevõtlussektori keskkonnakaitseinvesteeringud investeerimisallika järgi, 2004

Joonis 11. Ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringud tegevusvaldkonna järgi, 2004

Tabel 8. Ettevõtete keskkonnakaitsekulutused tegevusvaldkonna järgi, 2001–2004 (miljonit krooni)

Tegevusvaldkond	Investeeringud				Jooksevkulud			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Õhu ja kliima kaitse	139	263	72	103	128	124	143	176
Heitveekäitlus	233	209	269	258	618	663	441	474
Jäätmekäitlus	171	172	272	144	410	470	558	1 007
Pinnase, põhja- ja pinnavee kaitse	39	42	46	36	36	52	43	75
Muu	25	25	40	18	35	22	75	99
KOKKU	607	711	699	559	1 227	1 331	1 257	1 831

2001. aastast muutus keskkonnakaitsekulutuste arvestamise meetodika. Nii on keskkonnakaitse jooksevkulude hulka arvestatud ka saastetasu, samuti on suurenenud vaadeldud ettevõtete ring. Kui varasematel aastatel vaadeldi vaid mäetööstuse, töötleva tööstuse, elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveearustuse ning veevarustuse ettevõtteid ja ülejäänud tegevusaladest ainult keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtteid, siis 2001. aastast on vaatlusega hõlmatud ka põllu- ja metsamajandus, kalandus, ehitus, transport jm.

Et veevarustuse ettevõtteid tegelevad ka heitveekäitlusega, vaadeldakse neid spetsialiseerunud ettevõtete all.

Muutunud on keskkonnakaitse tegevusalade klassifikaator. Varasematel aastatel vaadeldi heitveekäitluse kulutusi osana pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitsest, nüüd on heitveekäitluse kulutused eraldi keskkonnakaitse tegevusvaldkond. Teadus- ja arendustegevuse kulutused, mis olid varasematel aastatel keskkonnakaitsekulutuste liik, on 2001. aastast keskkonnakaitse valdkond.

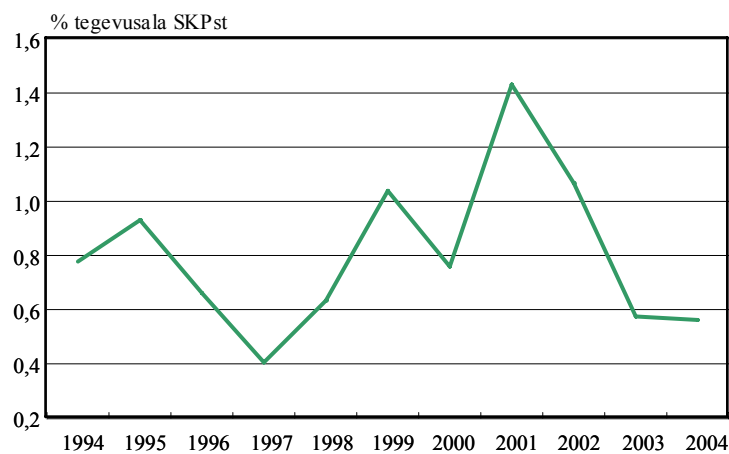
Keskkonnakaitsetuludena vaadeldi varem vaid keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist saadud tulu. 2001. aastast arvatakse keskkonnakaitsetulude hulka ka keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsetegevusest saadud tulu. Omaette on käsitletud neid ettevõtteid, kelle jaoks keskkonnakaitse on kõrvaltegevusala.

Varasemast erineva keskkonnakaitsekulutuste arvestamise meetodika tõttu saab omavahel võrrelda vaid 2001.–2004. aastal tehtud keskkonnakaitsekulutusi. Siiski on võimalik hinnata ettevõtlussektori keskkonnakaitsekulutuste pikema aja arengusuunda, kui vaadelda töötleva tööstuse ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringuid.

Koguinvesteeringute arvestamise meetodika on jäänud enam-vähem muutumatuks, samas hõlmavad töötleva tööstuse investeeringud enamiku mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulutustest.

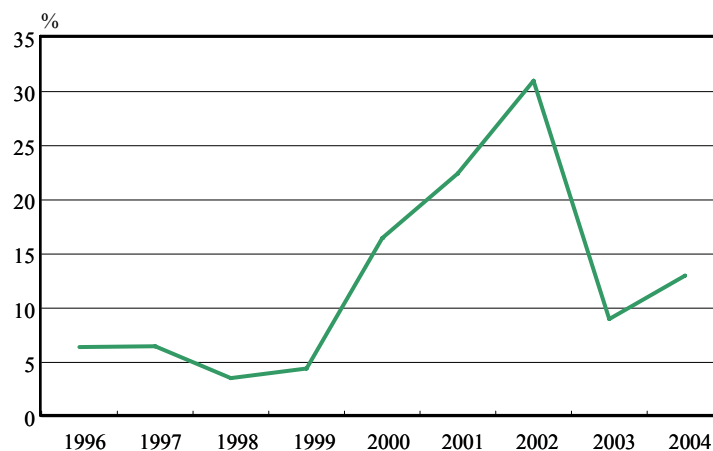
Töötleva tööstuse ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringute maht aastatel 1998–2001 valdavalt kasvas, 2002. aastal hakkas see vähenema. 2004. aastal oli töötleva tööstuse keskkonnakaitseinvesteeringute osatähtsus tegevusala SKP-st 0,6%. Töötleva tööstuse ettevõtete keskkonnakaitsekulutused hõlmasid 2004. aastal sarnaselt eelmise aastaga 2% tegevusala SKPst.

Joonis 12. Töötleva tööstuse keskkonnakaitseinvesteeringud jooksevhindades, 1994–2004

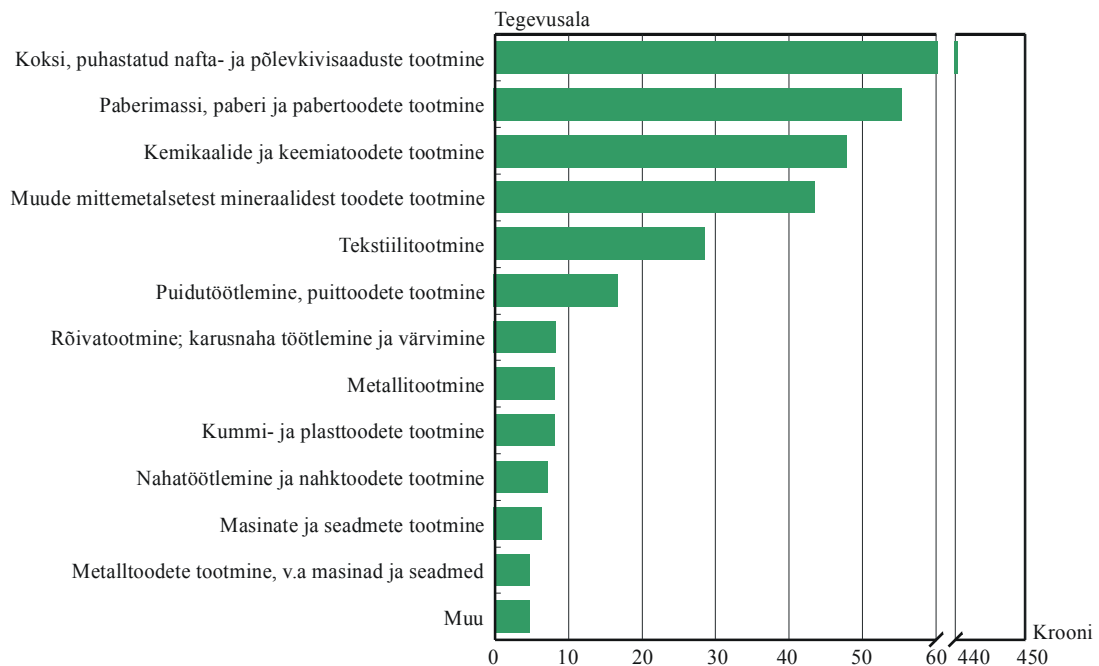
Viimaste aastate keskkonnakulutuste struktuuris tootmisprotsessi muutmiseks tehtud keskkonnainvesteeringute osatähtsus üldjuhul suurenes, kuid 2003. aastal see vähenes. 2004. aastal näitas tootmisprotsessi muutmiseks tehtud investeeringute osatähtsus koguinvesteeringutes uuesti tõusutrendi. Tootmisprotsessi muutmiseks tehtud keskkonnakaitseinvesteeringud hõlmasid 13% keskkonnakaitse koguinvesteeringutest (2003. aastal 9%).

Joonis 13. Tootmisprotsessi muutmiseks tehtud keskkonnakaitseinvesteeringute osatähtsus keskkonnakaitse koguinvesteeringutes, 1996–2004

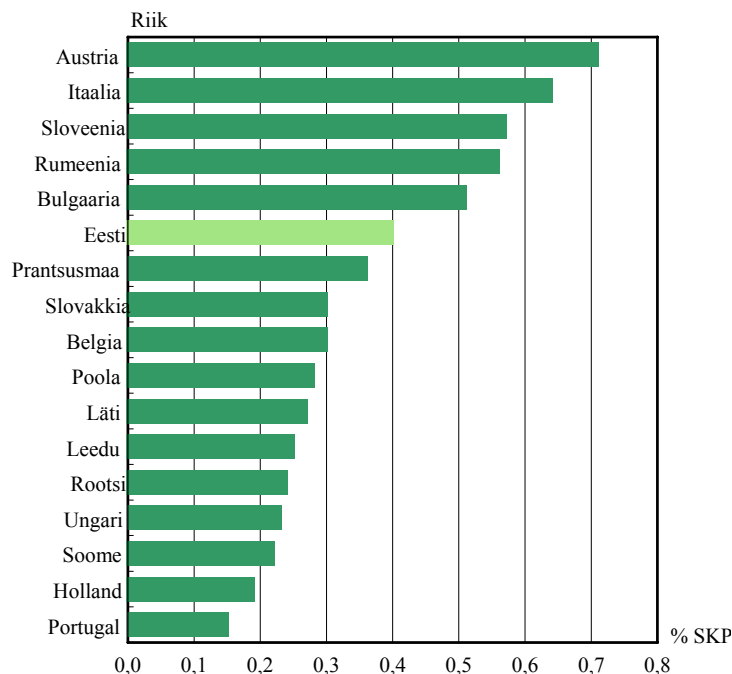
Eri tegevusalade ettevõtete keskkonnakaitsekulutused on erinevad. Mõnede tegevusalade keskkonnakaitsekulutused on teistest märgatavalt suuremad. Näiteks 2003. aastal tegid kõige rohkem keskkonnakaitsekulutusi koksi, puhastatud nafta- ja põlevkivisaaduste tootmisega tegelevad ettevõtted (440 krooni 1000 krooni tegevusalal toodetud lisandväärtuse kohta). Keskmisest suuremad olid keskkonnakaitsekulutused veel paberimassi, paberi ja pabertoodete, kemikaalide ja keemiatoodete ning mittemetallsetest mineraalidest toodete tootmisega tegelevates ettevõtetes.

Joonis 14. Töötleva tööstuse ettevõtete keskkonnakaitsekulutused 1000 krooni lisandväärtuse kohta tegevusala järgi, 2003

Eesti keskkonnakaitseinvesteeringute osatähtsus SKPs on Euroopa Liidu keskmine. Suurim oli keskkonnainvesteeringute osatähtsus Austrias (0,71% SKPst) ja väikseim Portugalis (0,15% SKPst).

Joonis 15. Ettevõtete keskkonnakaitseinvesteeringute osatähtsus SKPs, 2004

New Cronos. Eurostat, 2005.

Eesti — 2004. aasta; teised riigid — viimane võimalik aasta.

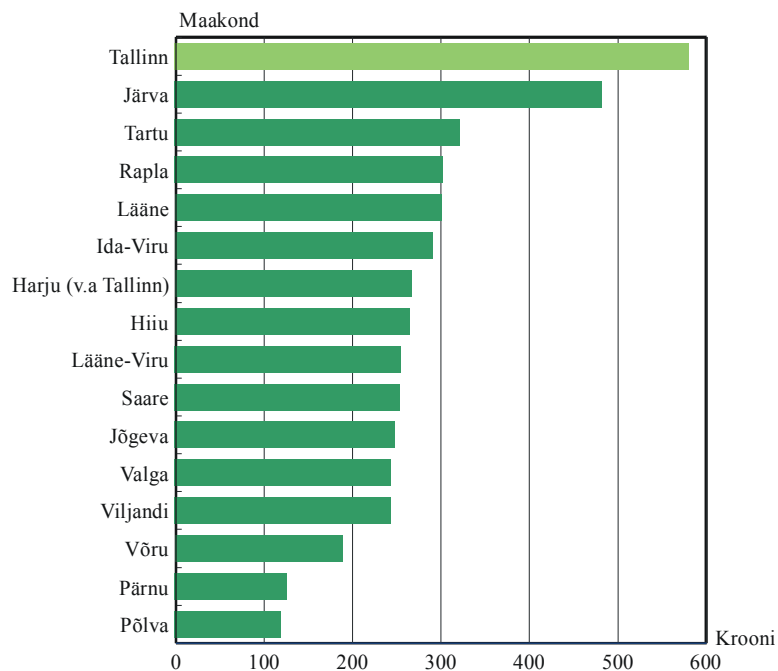
3. AVALIKU SEKTORI KESKKONNAKAITSEKULUTUSED

Peale ettevõtete teeb keskkonnakaitsekulutusi ka avalik sektor: keskvalitsus, valla- ja linnavalitsused ning Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK). Osaliselt nende keskkonnakaitsekulutused kattuvad (ülekanded keskvalitsuselt valla- ja linnavalitsustele, kohalike omavalitsuste osalus riikliku investeerimisprogrammi objektide rahastamisel, ülekanded KIKilt valla- ja linnavalitsustele jne). Seetõttu ei saa neid kulutusi liites avaliku sektori keskkonnakaitse kogukulutusi. Edaspidi vaadeldakse eraldi keskvalitsuse, valla- ja linnavalitsuste ning KIKi keskkonnakaitsekulutusi. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsekulutuste andmed on saadud küsitluse teel, keskvalitsuse keskkonnakaitsekulutused leiti riigieelarve põhjal ja KIKi puhul lähtuti KIKi 2004. aasta programmist.

3.1. Valla- ja linnavalitsused

Kohalike omavalitsuste eelarve kulude struktuuris tegevusala järgi on keskkonnakaitseks eraldatud 481 miljonit krooni, mis on 4% kohalike omavalitsuste kogukuludest. Tallinna linna keskkonnakaitsekulutused hõlmavad sellest summast (229 miljonit krooni) peaaegu poole (48%).

Joonis 16. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsekulutused eelarves elaniku kohta maakonna järgi, 2004

Kohalike omavalitsuste eelarves ei sisalda keskkonnakaitsekulutused keskkonnakaitseks tehtavaid investeeringuid. Kõikide valdkondade investeeringukulud on kokku koondatud eraldi plokki “Varade soetamine ja renoveerimine”, mistõttu on valdkondade kulud esitatud puhastegevuskuluna.

Analüüsis on osa kulusid topelt, kuna tegevusala all kajastatakse nii vastavad eraldised teistele omavalitsustele kui ka teistelt kohalike omavalitsustelt saadud toetuste arvelt tehtud kulud. Seega on kohalike omavalitsuste omavahelised arvlemised kajastatud topeltkuluna.

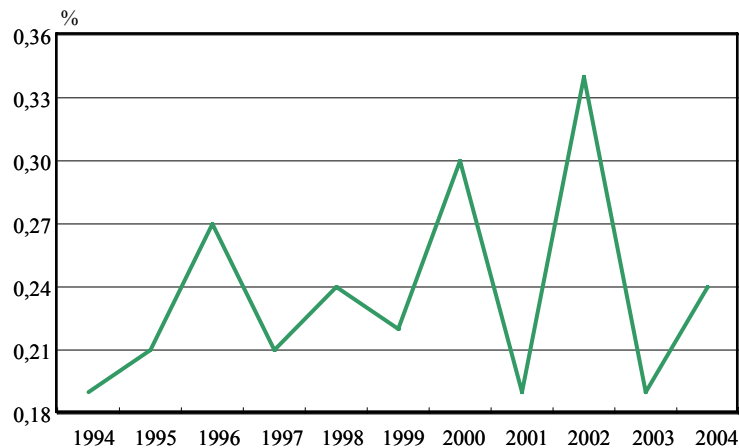
Kõik kohalike omavalitsuste eelarves keskkonnakaitseks eraldatud kulutused ei vasta täies mahus statistilisele keskkonnakaitsekulutuste definitsioonile, mille järgi on keskkonnakaitsekulutuse eesmärk keskkonda kaitsta. (Näiteks kulutused haljastusele ei kuulu keskkonnakaitsekulutuste definitsiooni järgi keskkonnakaitsekulutuste hulka.)

Valla- ja linnavalitsustes korraldati küsitlus keskkonnakaitsekulutuste (sh investeeringud) kohta statistilise keskkonnakaitsekulutuste klassifikaatori alusel.* Järgnev analüüs põhineb statistilise vaatluse tulemustel.

2004. aastal kulutasid valla- ja linnavalitsused keskkonnakaitseks 337 miljonit krooni — 30% rohkem kui eelmisel aastal (2003. aastal kulutati 237 miljonit krooni). 2004. aastal hõlmasid valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsekulutused 0,24% SKPst (2003. aastal 0,19%).

* *Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure (CEPA 2000).*

Joonis 17. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsekulutuste osatähtsus SKPs, 1994–2004

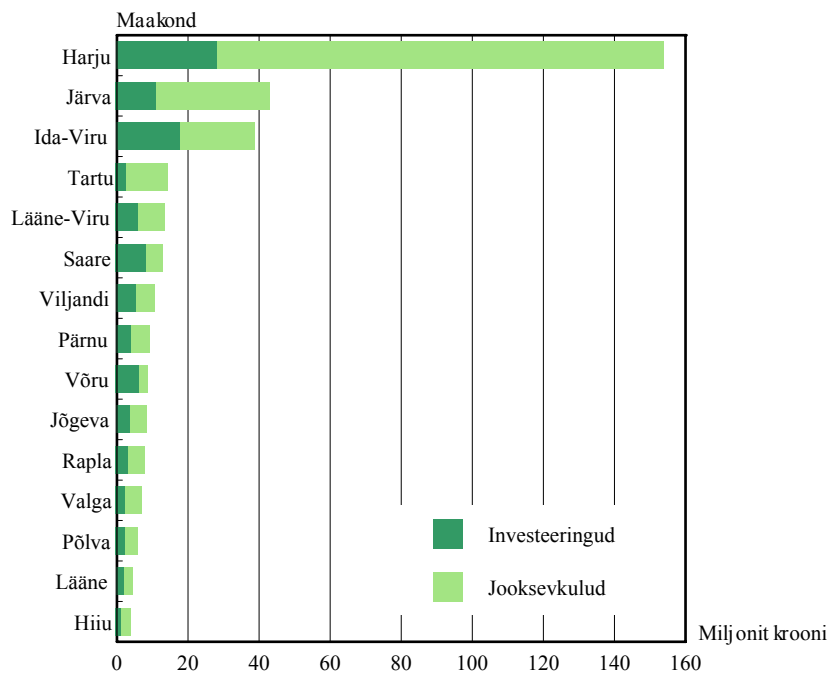

2003. aastal kulutasid valla- ja linnavalitsused kõige rohkem heitveekäitlusele, 2004. aastal oli esikohal jäätmekäitlus. 2004. aastal kulutused jäätmekäitlusele suurenesid 64% võrreldes 2003. aastaga (69 miljonilt kroonilt 194 miljoni kroonini). Kulutused heitveekäitlusele vähenesid eelmise aastaga võrreldes 24% (149 miljonilt kroonilt 113 miljoni kroonini).

2004. aastal hõlmasid 2/3 keskkonnakaitsekulutustest jooksevkulud. 2003. aastal oli keskkonnakaitsekulutuste põhiosa keskkonnakaitseinvesteeringud. Maakonniti olid investeeringute ja jooksevkulude summad ja osatähtsused erinevad. Suurimad olid keskkonnakaitsekulutused Harju maakonnas — 153 miljonit krooni, s.o kogu keskkonnakaitsekulutustest 45%. Selle maakonna kulutustest põhiosa oli keskkonnakaitse jooksevkulud. Märkimisväärselt suured olid keskkonnakaitsekulutused veel Idu-Viru ja Järva maakonnas (vastavalt 38 ja 43 miljonit krooni), põhiosa nendes maakondades hõlmasid keskkonnakaitse jooksevkulud. Harju, Järva ja Ida-Viru maakonna keskkonnakaitsekulutusi oli kogu keskkonnakaitsekulutustest 70%.

Kõige vähem tegid keskkonnakaitsekulutusi Hiiu (3,5 miljonit krooni), Lääne (4 miljonit krooni) ja Valga maakond (6,7 miljonit krooni).

Joonis 18. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsekulutused maakonna järgi, 2004

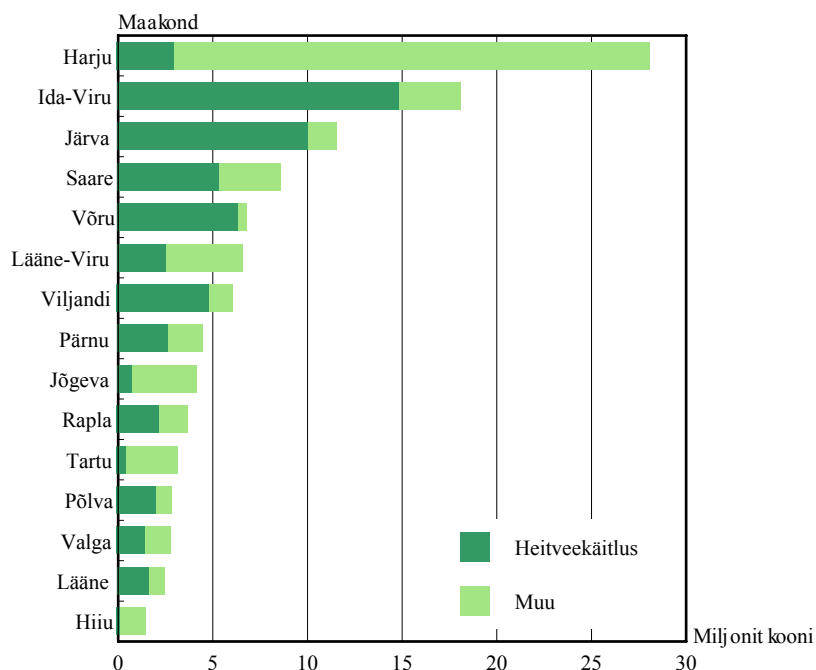

3.1.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud

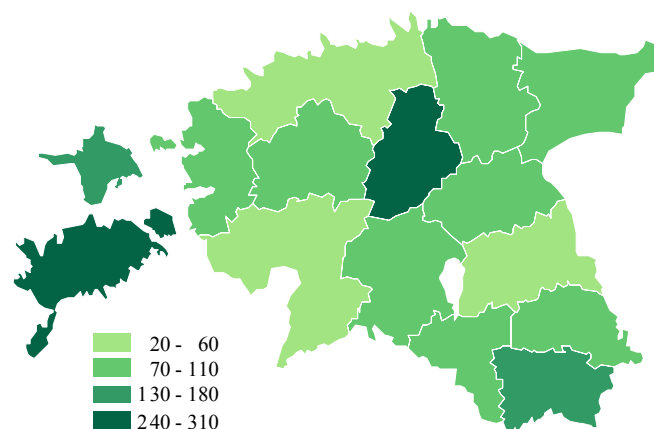
2004. aastal investeerisid valla- ja linnavalitsused keskkonnakaitseks 110 miljonit krooni (2003. aastal 141 miljonit krooni). Rohkem investeeriti heitveekäitlusse, kuigi investeeringute summa vähenes poole võrra (116 miljonilt kroonilt 59 miljoni kroonini). Jäätmekäitlusse investeeriti 43% rohkem kui eelmisel aastal (17 miljonilt kroonilt 2003. aastal 39 miljoni kroonini 2004. aastal). Investeeringute summad ja osatähtsused heitveekäitlusse ja jäätmekäitlusse olid maakonniti väga erinevad. Pinnase ning pinna- ja põhjavee kaitseks investeerisid valla- ja linnavalitsused 3 miljonit krooni.

Maakondadest investeeris keskkonnakaitseks kõige rohkem Harju maakond (28 miljonit krooni), kus põhiosa investeeringutest läks jäätmekäitlusse (88%). Ida-Viru investeeringute (18 miljonit krooni) põhiosa läks heitveekäitlusse (83%). Kõige vähem tehti keskkonnakaitseinvesteeringuid Hiiu (1,4 miljonit krooni) ja Lääne (2,4 miljonit krooni) maakonnas.

Joonis 19. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitseinvesteeringud maakonna järgi, 2004

Teemakaart 1. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitseinvesteeringud elaniku kohta maakondades, 2004

Elaniku kohta tehti 2004. aastal kõige rohkem keskkonnakaitseinvesteeringuid Järva (301 krooni) ja Saare maakonnas (240 krooni). Kõige vähem investeeriti keskkonnakaitseks elaniku kohta Pärnu (49 krooni) ja Tartu maakonnas (21 krooni).

Suurema osa keskkonnakaitseinvesteeringute rahast said valla- ja linnavalitsused riigieelarvelistest fondidest — 53 miljonit krooni. Munitsipaalelarvest kulutasid valla- ja linnavalitsused keskkonnakaitseinvesteeringuteks 31 miljonit krooni, väliskapitali saadi 19 miljonit krooni ja riigieelarvest 3,7 miljonit krooni. Riigieelarvest rahastamise osa valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitseinvesteeringutes vähenes eelmise aastaga võrreldes 79% (18 miljonilt kroonilt 3,7 miljoni kroonini).

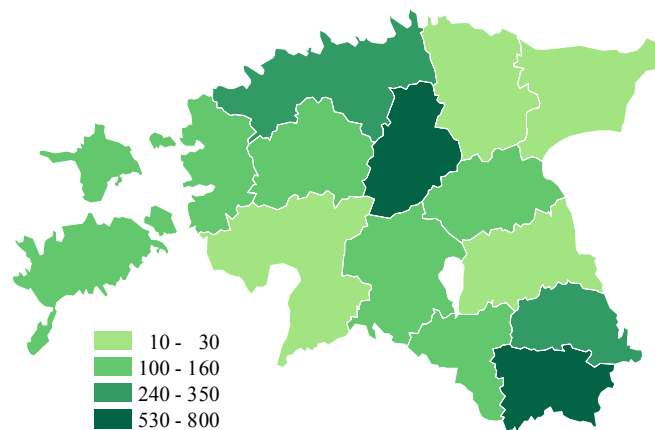
3.1.2. Keskkonnakaitse jooksevkulud

2004. aastal olid valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitse jooksevkulud 228 miljonit krooni, s.o 57% rohkem kui eelmisel aastal (97 miljonit kroonilt 228 miljoni kroonini). Suurimad kulud olid Harju maakonnas (125 miljonit krooni), millest 95% hõlmasid kulutused jäätmekäitlusele. Väikseimad jooksevkulud olid Lääne ja Võru maakonnas (1,6 miljonit krooni).

Keskkonnakaitse- ja kontrollsüsteemide hoolduseks kulutati kõige rohkem Harju maakonnas (10,7 miljonit krooni), kõige vähem aga Võru maakonnas (0,5 miljonit krooni). Valla- ja linnavalitsuste maksed keskkonnakaitseteenuste eest olid suurimad Harju maakonnas (114 miljonit krooni), mis kasvasid 2003. aastaga võrreldes 90% (11 miljonit kroonilt 114 miljoni kroonini). Kõige väiksemad maksed keskkonnateenuste eest olid Valga maakonnas (0,5 miljonit krooni).

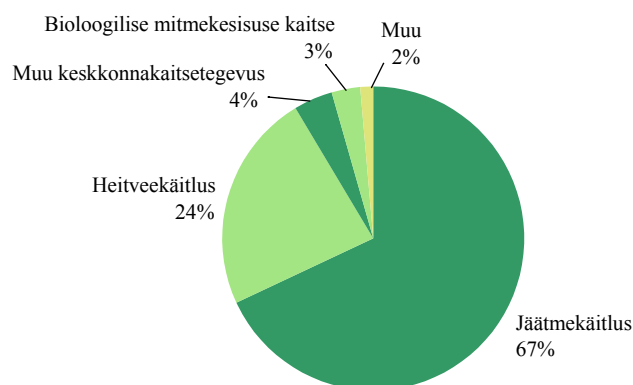
Elaniku kohta olid keskkonnakaitse jooksevkulud maakonniti väga erinevad. Kõige suuremad keskkonnakaitse jooksevkulud elaniku kohta olid Võru (800 krooni) ja Järva maakonnas (534 krooni). Väikseimad jooksevkulud elaniku kohta olid Ida-Viru (12 krooni), Lääne-Viru (25 krooni) ja Tartu (27 krooni) maakonnas.

Teemakaart 2. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitse jooksevkulud elaniku kohta maakondades, 2004 (krooni)

Kõige rohkem kulutasid valla- ja linnavalitsused jäätmekäitlusele — 155 miljonit krooni, mis on 67% rohkem kui 2003. aastal (51 miljonit krooni). Heitveekäitlusele kulutati 54 miljonit krooni ja muu keskkonnategevuse jaoks 9 miljonit krooni.

Joonis 20. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitse jooksevkulud tegevusvaldkonna järgi, 2004

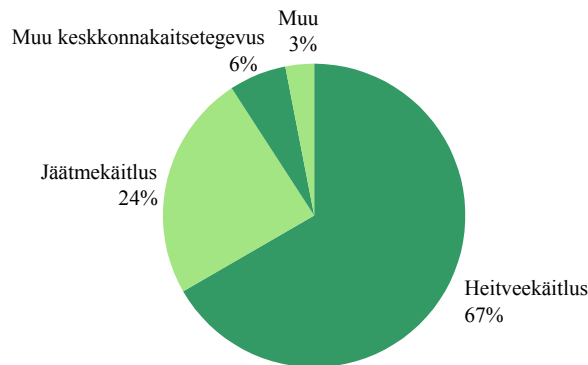

3.1.3. Keskkonnakaitsetulud

Valla- ja linnavalitsused osutavad ka keskkonnakaitseteenuseid. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsetulud olid kokku 4,7 miljonit krooni, mis on 32% vähem kui eelmisel aastal (2003. aastal 6,9 miljonit krooni). 2004. aastal said valla- ja linnavalitsused keskkonnakaitseteenuste müügist 4,6 miljonit krooni tulu (2003. aastal 6,4 miljonit krooni). Keskkonnakaitseteenuste kõrvalsaaduste müügist said valla- ja linnavalitsused 2004. aastal tulu 0,1 miljonit krooni — 80% vähem kui 2003. aastal (0,5 miljonit krooni).

Saastemaksu ja loodusvarade kasutusmaksu keskkonnakaitsetulusesse ei arvestata.

Joonis 21. Valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsetulud tegevusvaldkonna järgi, 2004

Suurima osa valla- ja linnavalitsuste keskkonnakaitsetuludest said Ida-Viru (0,9 miljonit krooni), Võru (0,6 miljonit krooni) ja Hiiu maakonna (0,5 miljonit krooni) omavalitsused. Kõige väiksemad olid Lääne maakonna omavalitsuste keskkonnakaitsetulud — 25 200 krooni.

3.2. Keskkvalitus

2004. aastal oli riigieelarves keskkonnakaitsekuludeks ette nähtud 1,62 miljardit krooni (2003. aastal 1,18 miljardit krooni), mis moodustas 3,5% riigieelarve kuludest.

Keskkonnaministeeriumi valitsemisala kuludeks oli ette nähtud 1,23 miljardit krooni. 2004. aasta riigieelarves kasvasid kulud keskkonnaministeeriumile 46,6%. Keskkonnavaldkonna kulude kasv on tingitud Euroopa Liidu abirahade märkimisväärsest suurenemisest (abirahasid eraldati 2004. aastal kokku ligikaudu 750 miljonit krooni, kasv 78%). Algas Ühtekuuluvusfondi ja ERDFi ressursside kasutamine (näiteks ohtlike jäätmete käitluse süsteemide, veevarustuse ja kanalisatsiooni, Tallinna piirkonnas väikekatlamajade sulgemise, veekasutuse ja -kaitse, välisõhu kaitse jne jaoks).

2004. aastal jagunesid kulud Keskkonnaministeeriumi tegevusvaldkondade vahel järgmiselt:

- keskkonnakaitse ja -korraldus — 810,1 miljonit krooni,
- looduskaitse — 129,2 miljonit krooni,
- metsade säästlik kasutamine — 41,7 miljonit krooni,
- keskkonnainfo kogumine, töötlemine ja teavitamine — 102 miljonit krooni,
- maareform, geodeesia, topograafiline ja geoloogiline kaardistamine ning maakatastri pidamine — 89 miljonit krooni,
- keskkonnajärelevalve — 49 miljonit krooni.

Keskkonna infrastruktuuri arendamiseks oli riigieelarves ette nähtud 48 miljonit krooni; ettevõtlusega tegelevatele isikutele loodushoiutoetusteks ja loodushoiutöödeks 11,7 miljonit krooni; erametsanduse toetamiseks 4 miljonit krooni; rahvusvaheliste organisatsioonide ja konventsioonide liikmemaksudeks 12,9 miljonit krooni; preemiateks 110 000 krooni.

3.2.1. Keskkonnakaitseinvesteeringud

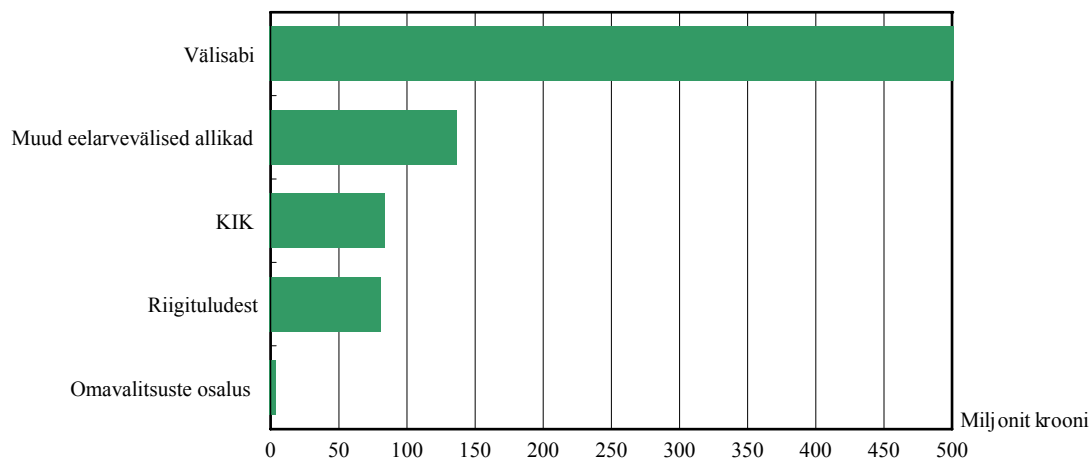
2004. aastal oli riiklikus investeeringuprogrammis (RIP) investeeringute kogumaksumus 4,8 miljardit krooni. Kõik investeeringud ei vasta täies mahus statistilisele keskkonnakaitsekulutuste definitsioonile, mille järgi on keskkonnakaitsekulutuse eesmärk keskkonda kaitsta. Näiteks kui investeeritakse asula veevarustusse ja kanalisatsiooni, on selle investeeringu keskkonnakaitse osa vaid kanalisatsiooni ehitusega seonduv. Investeering, mille eesmärk on elanikkonda joogiveega varustada, ei ole keskkonnakaitseinvesteering. Seetõttu püüti hinnata iga investeeringu keskkonnakaitse osa ja leiti 2004. aasta riiklike keskkonnakaitsekulutuste hinnanguline väärtus. Iga investeeringu puhul lähtuti investeeringu kirjeldusest ja ekspertide hinnangust. Edaspidi lähtutakse saadud hinnangulistest suurustest.

Keskkonnakaitsekulutuste definitsioonile vastas riiklikus investeeringuprogrammis hinnanguliselt 802 miljoni krooni eest investeeringuid, mis hõlmasid kogu programmist 17%. Rohkem investeeriti heitveekäitlusse (312 miljonit krooni) ja jäätmekäitlusse (222 miljonit krooni).

Tabel 9. **Hinnangulised riiklikud keskkonnakaitseinvesteeringud, 2004**
(tuhat krooni)

Investeering	2004
Uusehitised	25 000
Renoveerimine	11 588
Soetused	137 278
Eraldised	100 813
Investeeringutoetused kohalikele omavalitsustele	527 208
KOKKU	801 887

Joonis 22. **Hinnanguliste riiklike keskkonnakaitseinvesteeringute investeerimisallikad, 2004**

2004. aastal rahastati riiklikus investeeringuprogrammis keskkonnakaitseinvesteeringuid välisabist 63% (500 miljonit krooni), muudest eelarvevälistest allikatest 136 miljonit krooni, Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt 83 miljonit krooni ja riigieelarvest 80 miljonit krooni. Kohalike omavalitsuste osalus oli keskkonnakaitseinvesteeringute rahastamisel alla 1% (3 miljonit krooni). Välislaenudest ja omatuludest keskkonnakaitseinvesteeringuid ei rahastatud.

3.2.2. Keskkonnakaitsetulud

2004. aastal kavandati saastetasu laekumist 430 miljonit krooni (2003. aastal 285 miljonit krooni) ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitise laekumist 3 miljonit krooni (2003. aastal 3,6 miljonit krooni).

3.3. Keskkonnainvesteeringute Keskus

Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi KIK) asutaja on Eesti Vabariik, asutajaõigusi rakendab Rahandusministeerium. KIKi eesmärk on korraldada keskkonnakasutusest laekuva raha kasutamise seaduse järgi loodusvarade taastootmist ja keskkonnakahjustuste heastamist ning hoida keskkonnaseisundit.

KIK korraldab:

- keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekunud raha kasutamist,
- riigieelarvest ja kohalikest eelarvetest tehtud muude sihtotstarbeliste eraldiste kasutamist,
- rahvusvaheliste keskkonnaprogrammide ja koostööprojektide rahastamist,
- valitsusväliste organisatsioonide ja riigi koostööprojektide realiseerimist,
- muude annetuste, eraldiste ja laenude jaotamist.

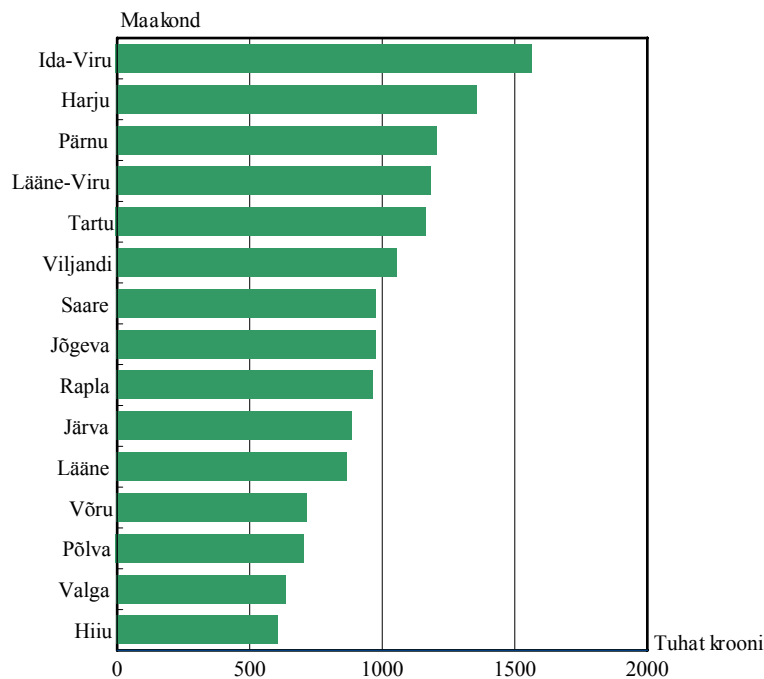
2004. aastal oli KIKil 10 programmi eesmärgiga

- kõrvaldada loodusvarade kasutamisel tekkinud keskkonnakahjustused, taastada keskkonnaseisund, aidata kaasa taastuvate loodusvarade looduslikule taastumisele ja uurida taastumatute loodusvarade lisavarusid ning jäätmete taaskasutamise võimalusi;
- jälgida keskkonnaseisundit, rakendada saastamist vähendavaid keskkonnakaitsemeetmeid ning korraldada keskkonnuuringuid ja loodusobjektide kaitset;
- kõrvaldada saastekolled ja taastada keskkonna endine seisund, hüvitada kaitsealuste liikide tekitatud kahju.

2004. aasta riigieelarvest eraldati KIKile 384 miljonit krooni. KIKi nõukogu kinnitatud rahvuslike keskkonnakaitseprogrammide kogumaksumus oli 2004. aastal 392 miljonit krooni, keskkonnakaitsekulutuste definitsioonile vastab sellest hinnanguliselt 75% (hinnangu andmisel lähtuti projekti kirjeldusest). Kokku rahastati 1264 projekti ja tegevust. Keskkonnakaitsekulutustest hõlmasid investeeringud 87%, keskkonnakaitse jooksevkulude katteks jäi 13%. Suurim osa KIKi programmide keskkonnakaitsekulutustest kulus heitveekäitluseks (32%) ja jäätmekäitluseks (26%).

Maakondlikest väikeprojektidest vastas keskkonnakaitsekulutuste definitsioonile 87% ehk 12 miljonit krooni, kus keskkonnakaitseinvesteeringuid oli 77% ja sisemisi jooksevkulusid 23%.

Joonis 23. KIKi maakondliku programmi jaotus maakonniti, 2004

Tabel 10. Keskkonnainvesteeringute Keskuse programmid, 2004 (tuhat krooni)

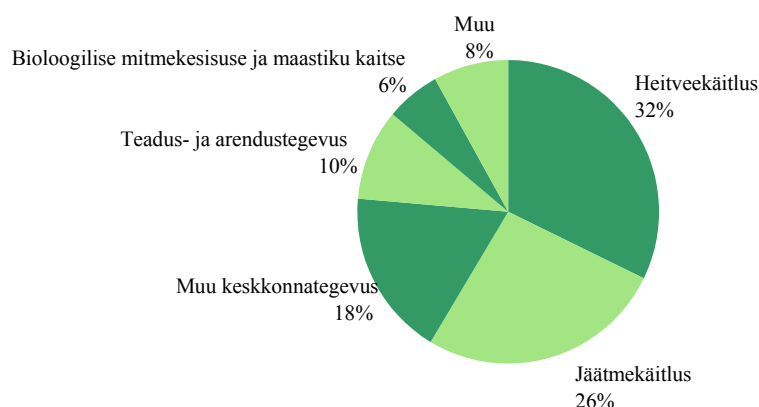
Nimetus	Kogumaksumus	Keskkonnakaitsekulutused kokku	Keskkonnakaitseinvesteeringud	Sisemised jooksevkulud
Jahindus	4 520	1 048	723	325
jahimeeste erialane väljaõpe	507	2	2	0
jahimaade korraldus	1 100	0	0	0
investeeringud õppebaasidesse ja ühekordsed projektid	964	0	0	0
jahiulukite rakendusuuringud ja ulukikaitse	1 046	1 046	721	325
infotrukised ja näitused	904	0	0	0
Jäätmekäitus	77 374	77 374	71 120	6 254
ohtlikud jäätmed	7 215	7 215	3 865	3 350
tavajäätmed	24 583	24 583	22 789	1 794
prügilate sulgemine	45 576	45 576	44 466	1 110

Tabel 10. Keskkonnainvesteeringute Keskuse programmid, 2004
(tuhat krooni)

Nimetus	Kogumaksumus	Keskkonnakaitse- kulutused kokku	Keskkonnakaitse- investeeringud	Sisemised jooksevkulud	Järg
Kalandus	18 477	10 519	7 009	3 510	
rahvusvaheline koostöö	614	515	215	300	
kalanduse arendusprojektid	2 880	1 107	908	199	
kalanduse teadusuuringud	4 429	4 230	4 230	0	
kalavarude kaitse ja järelevalve	4 055	4 011	1 000	3 011	
kalavarude taastootmine	6 499	656	656	0	
Keskkonnateadlikkus	26 617	24 301	16 261	8 040	
trükised	6 195	5 365	3 907	1 458	
üleriigilised kampaaniad	9 798	9 518	3 686	5 832	
noorsooprojektid	2 836	2 503	1 996	507	
maakondlik programm	5 299	4 535	4 442	93	
koolitus	2 489	2 380	2 230	150	
Looduskaitse	34 111	21 233	12 151	9 082	
liikide kaitse korraldamine	8 449	5 812	730	5 082	
inventuurid, ekspertiisid	4 681	4 710	4 408	302	
kaitsealade hooldus	4 710	3 658	1 026	2 631	
ehitised	13 584	5 667	5 335	332	
pargid ja üksikobjektid	2 687	1 387	652	735	
Maapõu	3 894	3 277	2 979	298	
Metsandus	23 517	14 295	12 322	1 973	
erametsanduse toetamine	4 539	283	0	283	
metsanduse arengukava rakendamine	8 700	7 598	6 718	880	
metsaõkosüsteemide kaitse	448	448	448	0	
metsade kaitse, metsandusprojektide järelevalve	1 000	412	145	267	
metsateadus ja -haridus	4 105	1 874	1 378	496	
maakondlikud metsandusprojektid	518	269	269	0	
metsa uuendamine ja taasmetsastamine	983	654	654	0	
metsandusüritused, kirjastustegevus	3 224	2 757	2 710	47	
Tehnika	1 383	1 301	538	763	
Veekaitse	188 106	125 158	121 635	3 523	
17 väikelinna veeprojekt	10 206	4 670	4 670	0	
reovesi	97 178	77 442	76 402	1 040	
joogivesi	46 330	12 225	12 225	0	
jääkreostus	10 996	10 996	10 996	0	
mittetehnilised tööd	23 396	19 826	17 342	2 483	
Välisõhukaitse	13 593	13 424	9 499	3 925	
KOKKU	391 590	291 929	254 236	37 693	

Maakondlike väikeprojektide, mida põhiprogrammidest ei rahastata, toetamiseks on maakondlik programm, mille 2004. aasta eelarve oli kokku 15 miljonit krooni. Selle summa maakonniti jaotamisel arvestati maakonna osalust KIKi tulubaasis, maakonna rahvaarvu ja suurust.

Joonis 24. KIKi keskkonnakaitsekulutused tegevusvaldkonna järgi, 2004

4. METOODIKA

Kaupu tootvate ja mittefinantsteenuseid osutavate ettevõtete keskkonnakaitsekulutuste andmeid koguti valikvaatluse meetodil, linna- ja vallavalitsusi vaadeldi kõikselt.

Statistiline üksus

Ettevõtete vaatluse statistiline üksus on ettevõtte kui juriidiline isik. Valla- ja linnavalitsuste vaatluse statistiline üksus on valla- või linnavalitsus.

Ettevõtete üldkogum

Ettevõtete üldkogum hõlmab kõiki ettevõtteid, mis on kantud majanduslikult aktiivsete üksuste registrisse (statistilisse profiili) ja mille põhitegevusala on Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) järgi:

01	Põllumajandus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad
02	Metsamajandus, metsavarumine ja neid teenindavad tegevusalad
05	Kalapüük
10–14	Mäetööstus
15–36	Töötlev tööstus
15	toiduainete, jookide ja tubaka tootmine
17	tekstiilitootmine
18	rõivatootmine; karusnaha töötlemine ja värvimine
19	nahatöötlemine ja nahktoodete tootmine
20	puidutöötlemine ja puittoodete tootmine
21	paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine
22	kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus
23	koksi, puhastatud naftatoodete ja tuumkütuse tootmine
24	kemikaalide, keemiatoodete ja keemiliste kiudude tootmine
25	kummi- ja plasttoodete tootmine
26	muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine
27–28	metalli ja metalltoodete tootmine
29	mujal liigitamata masinate ja seadmete tootmine
30–33	elektri- ja optikaseadmete tootmine
34, 35	transpordivahendite tootmine
36	mööblitootmine; mujal liigitamata tootmine
37	Ringlussevõtt
40	Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveevarustus
41	Veekogumine, -puhastus ja -jaotus
45	Ehitus
50	Mootorsõidukite ja mootorrataste müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük
5157	Jäätmete ja jääkide hulgikaubandus
60–62	Veondus
63	Veondusega seotud ja veondust abistavad tegevusalad
74209	Muud insener-tehnilised tegevusalad
90	Reovee ja prügi kõrvaldamine, linnapuhastus jms tegevus
9253	Botanika- ja loomaaedade ning looduskaitsealade tegevus

Ettevõtete valim

Valimi freimina kasutati statistilist profiili. Üldkogumi ettevõtted kihistati ettevõtte põhitegevusala ja suurusgrupi (töötajate arvu) järgi. Ettevõtted jaotati kolme suurusgruppi: 1–49 töötajat, 50–250 töötajat, üle 250 töötaja.

50 ja enama töötajaga ettevõtteid ja keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtteid (EMTAK 37, 41, 5157, 90 ja 9253) küsitleti kõikselt. Ülejäänud ettevõtetest tehti lihtne juhuslik valik.

Riigieelarve andmed pärinevad Rahandusministeeriumi veebilehelt www.fin.ee. Keskkonnainvesteeringute Keskust puudutavad andmed on võetud KIKi veebilehelt www.kik.ee.

1. INTRODUCTION

All human activities affect the environment. Progressively more attention is paid to the need to protect the environment against the negative pressure of human activity, pollution and increasing amount of waste. **Environmental protection** is an action or activity where the main purpose is to collect, treat, reduce, prevent or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of the environment. Environmental protection as an important part of sustainable development is integrated into all policy fields. Central and local government, enterprises involved in industry or other business activities, enterprises which provide environmental services and households all have their specific role to play in the overall effort to minimise the negative consequences of human activity on environment.

Environmental protection expenditures provide information on the intervention or remedies undertaken to reduce the environmental impact of human activities or to prevent negative environmental consequences. Information on expenditures for different sectors or detailed industries is the basis for analysis of the appliance of the polluter-pay principle and for evaluating the effects environmental policies and regulations have on enterprise's competitiveness. Expenditure data also show the demand for environmental goods or services.

Environmental protection expenditures are only the expenditures where the main purpose is to collect, treat, reduce or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of the environment resulting from the operating activity of the company. Environmental purpose criterion should be applied in connection with the function of the implemented measure and only these actions and activities where the primary function is environmental protection should be included. Expenditures where the primary function is different (economic, or improvement of working conditions, etc.) should be excluded. The decision tree on Figure 1 illustrates schematically how the enterprise could select the appropriate measures and how to estimate the environmental protection expenditure.

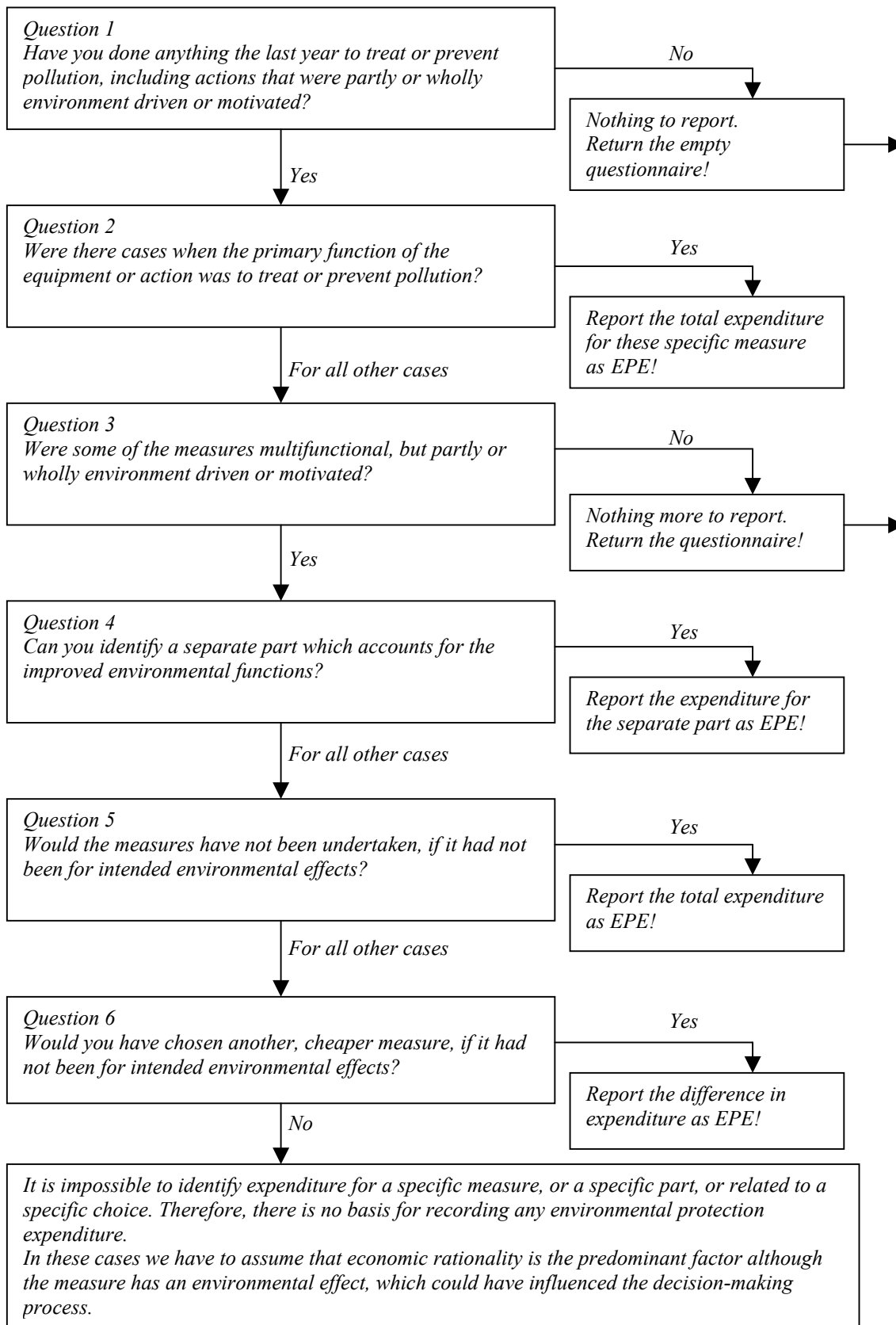
Environmental protection expenditure is the sum of capital and current expenditure for undertaking of environmental protection activities.

Environmental protection investments include all capital expenditures related to environmental protection activities, where the main purpose is to prevent or reduce pollutants and pollution or any other degradation of the environment. Environmental investments can be divided into two types:

Pollution treatment investment is capital expenditure for methods, technologies, processes or equipment designed to collect and remove pollution and pollutants (e.g. air emission, effluents or solid waste) after their creation, prevent the spread of and measure the level of the pollution, and treat and dispose of pollutants. Another name used for pollution treatment investments is **end-of-pipe investments** as these investments include distinct, identifiable components, which are implemented at the end of or completely outside the production line and adding or removal of these facilities would not affect functioning of the production line. End-of-pipe facilities are meant to compose or extract the pollutants already generated in production line. Pollution treatment investments are shown schematically on Figure 2.

Pollution prevention investment is another type of environmental investments. While pollution treatment investments take care of and treat pollution already generated, pollution prevention involves changes in production, operating process, or raw materials used to prevent or reduce pollution at the source. Pollution prevention investments are defined as capital expenditures for new or adapted of existing methods, technologies, processes, equipment designed to prevent or reduce the amount pollution created at the source, thereby reducing the degradation of environment caused by production process. Pollution prevention investment may be separately identifiable or integrated with the overall operating activity in a way that makes it difficult to identify separately. Pollution prevention investments are shown schematically on Figure 3.

Figure 1. The decision tree to estimate the environmental protection expenditure*

* Environmental Expenditure Statistics. Draft Industry Data Collection Guidebook. Eurostat 2002.

Figure 2. Pollution treatment investments (end-of-pipe investments)*

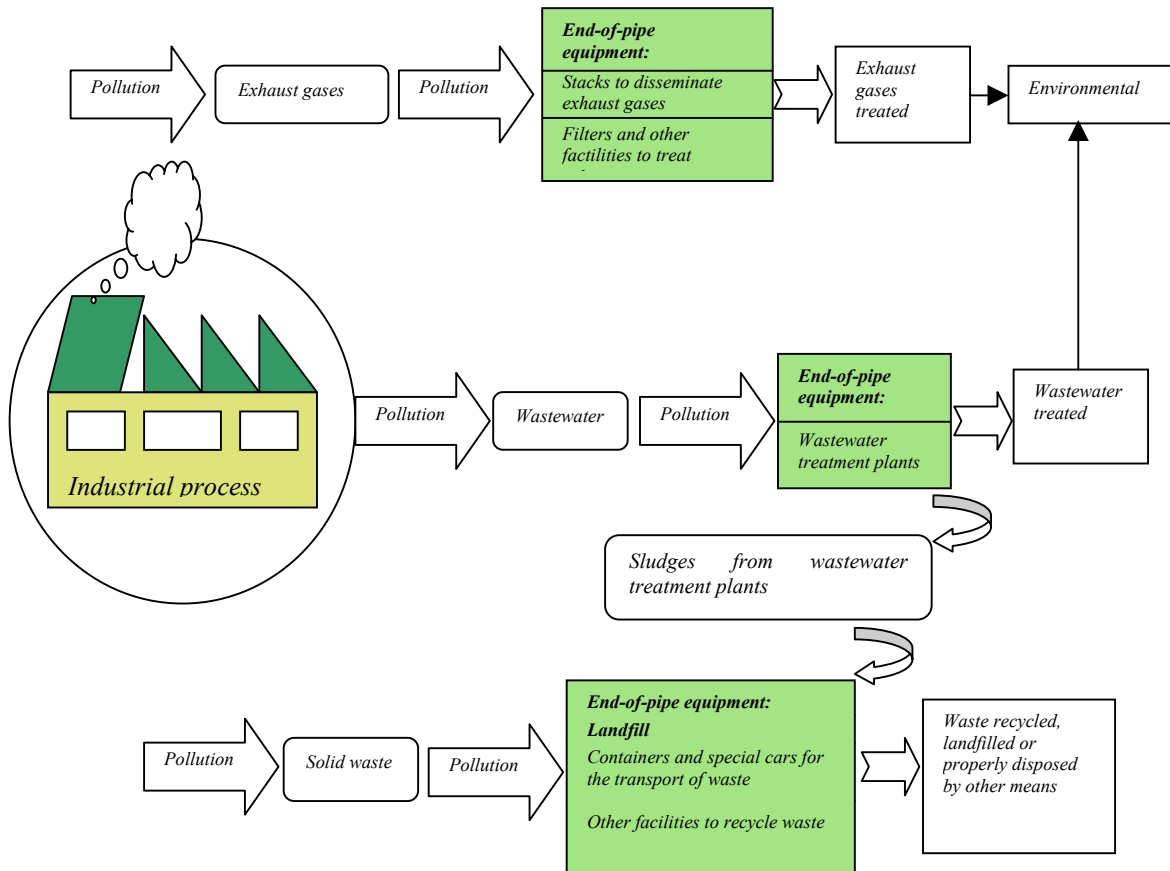
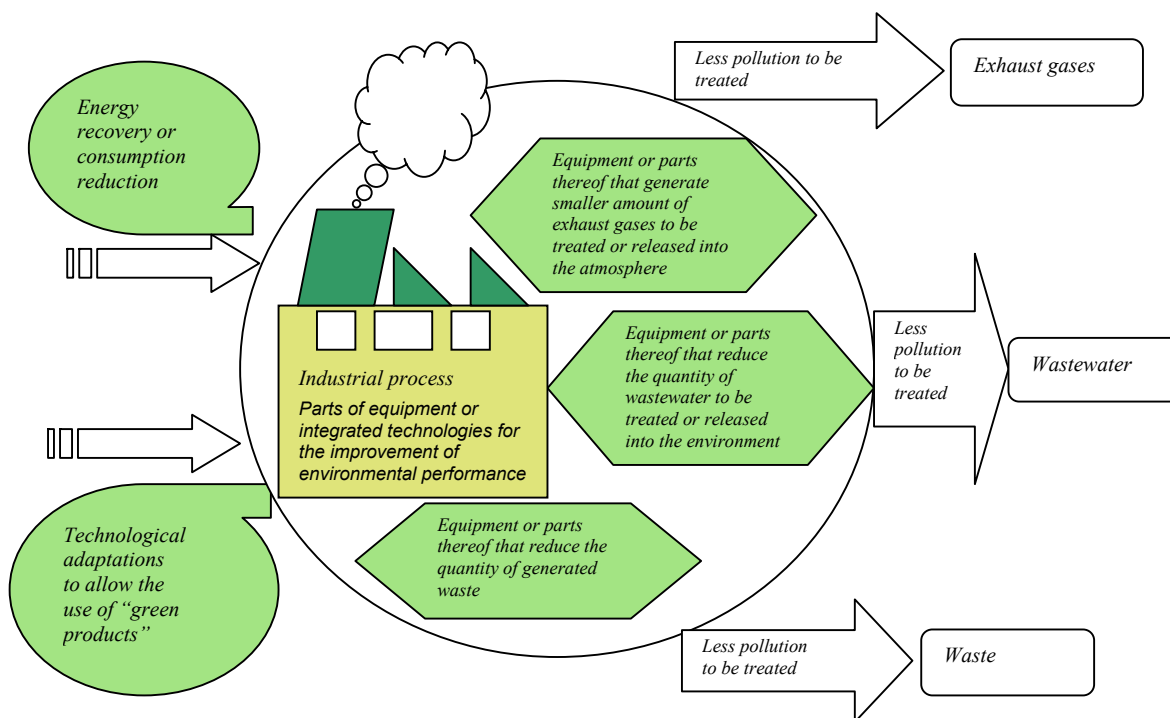

Figure 3. Pollution prevention investments*

* Environmental Expenditure Statistics. Draft Industry Data Collection Guidebook. Eurostat 2002.

2. ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE OF BUSINESS SECTOR

From point of view of environmental protection activity all enterprises can be divided into two categories:

1) enterprises, which are not specialised producers of environmental protection services. These enterprises are involved in industry or other business activities and operating of these enterprises is accompanied with arising of pollution and waste or other negative consequence on environment;

2) enterprises the main or secondary activity of which is producing environmental protection services. These enterprises are engaged in minimising the negative consequences on environment produced by other enterprises. The major part of services includes waste collection, waste treatment and sewage treatment. Environmental consulting also belongs to this category. Enterprises producing goods for environmental protection are not included in specialised producers.

Environmental protection expenditures of both categories of enterprises (environmental protection investments and current expenditures for environmental protection) will be reviewed separately. Environmental protection expenditures are divided by environmental activity (waste management, wastewater management, protection and remediation of soil, groundwater and surface water, protection of ambient air and climate, etc.), by economic activity of enterprises and in case of environmental investments by financing source.

In 2004 the total environmental protection expenditures of enterprises made up 1.6 billion kroons, which accounted for 1.1% of GDP.

Environmental investments of enterprises in 2004 made up 559 million kroons — 0.4 of GDP.

In detail the total environmental protection expenditures of business sector will be discussed in Chapter 2.3.

2.1 Enterprises not specialised in environmental protection

2.1.1. Investments in environmental protection

Environmental protection investments include all capital expenditure where the main purpose is to collect, treat, monitor and control, reduce, prevent or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of the environment. In case of not specialised enterprises two kinds of environmental investments can be distinguished:

1) pollution treatment investment is capital expenditure for methods, technologies, processes or equipment designed to collect and remove pollution and pollutants (e.g. air emissions, effluents or solid waste) after their creation, prevent the spread of and measure the level of the pollution, and treat and dispose of pollutants. These are end-of-pipe facilities, which are implemented at the end of or completely outside the production line and which aim is to collect and prevent emission of pollutants into the environment. Adding or removal of these facilities would not affect in the main the functioning of the production line.

2) investment for pollution prevention is capital expenditure for new or adapted existing methods, technologies, processes, equipment designed to prevent or reduce the amount of pollution created at the source, thereby reducing the degradation of environment caused by production process. In case of substitution of old technology with new more environmental-friendly technology, the difference in cost of new and old technology is considered as environmental protection investment. In case of modification of existing technology, part of investment made for environmental protection is counted. If the main purpose of investment is different (technical, economical, etc.) it is not considered as environmental protection expenditure.

*In 2004, environmental protection investments of not specialised producers made up **243 million kroons** (262 million kroons in 2003). 71% of it (171 million kroons) was invested into end-of-pipe equipment. 72 million kroons were invested in integrated technologies. In 2004 investments in end-of-pipe equipment decreased by 15% compared to 2003 (from 201 million kroons to 171 million kroons), but investments in integrated technologies increased 18% (from 61 million kroons to 72 million kroons).*

In 2003, waste management was the main environmental protection activities of not specialised producers — 94 million kroons, 36% of all investments of not specialised enterprises. In 2004 the most were invested for protection of ambient air and climate — 102 million kroons, 42% of all investments of not specialised enterprises. In addition, 56 million kroons were invested into waste management, 39 million kroons into wastewater management and 35 million kroons for protection and remediation of soil, groundwater and surface water by not specialised enterprises.

The investments into integrated technologies were made mainly for protection of ambient air and climate (36% of all investments made for integrated technologies) and waste management (32%).

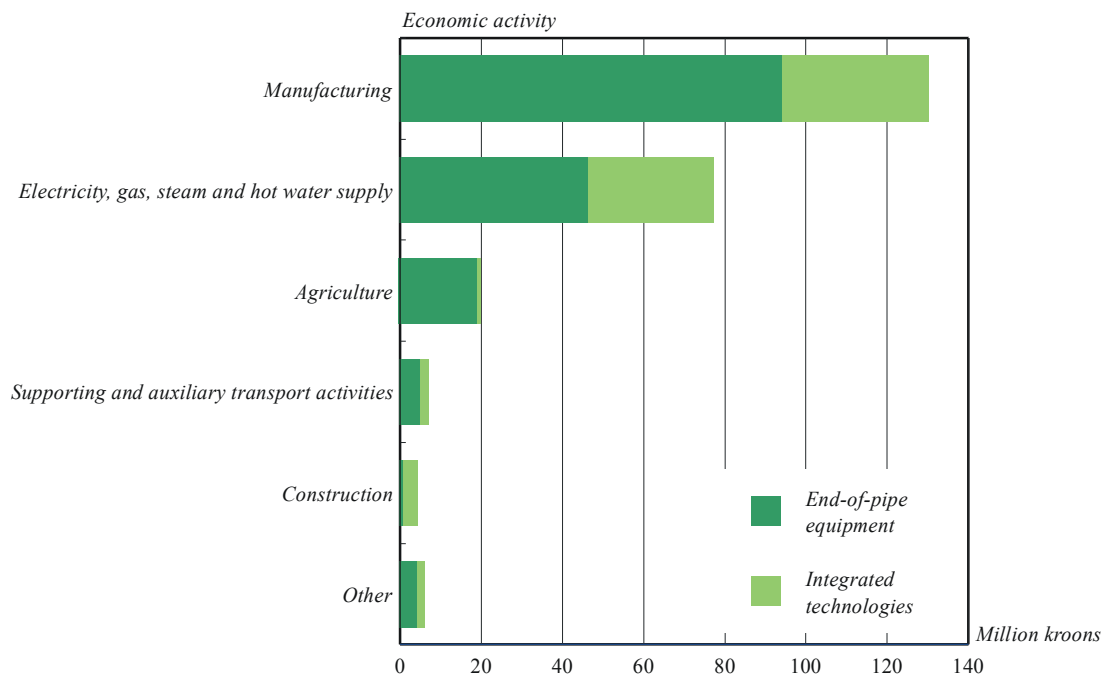
Table 1. **Environmental protection investments of not specialised producers by environmental protection activity, 2004** (thousand kroons)

Environmental protection activity	Investments for pollution treatment	Investments for pollution prevention	Total
Protection of ambient air and climate	76 781	25 643	102 424
Wastewater management	30 758	8 371	39 129
Waste management	33 181	23 015	56 196
Protection and remediation of soil, groundwater and surface water	29 559	5 140	34 699
Noise and vibration abatement	115	2 077	2 192
Protection of biodiversity and landscapes	116	0	116
Protection against radiation	0	7 391	7 391
Research and development	423	0	423
Other environmental protection activities	377	0	377
TOTAL	171 310	71 637	242 947

Manufacture enterprises made the most of environmental investments among not specialised producers — 53% of all environmental investments of not specialised producers (130 million kroons). Enterprises dealing with electricity, gas, steam and hot water supply were second bigger environmental investors; they made 32% of all environmental investments (77 million kroons). The share of not specialised enterprises with other economic activities in total environmental investments accounted for 15%.

Investments for integrated technology were made mostly by manufacturing enterprises (50% of all investments for integrated technology of not specialised enterprises), enterprises with other economic activities invested mostly for pollution treatment.

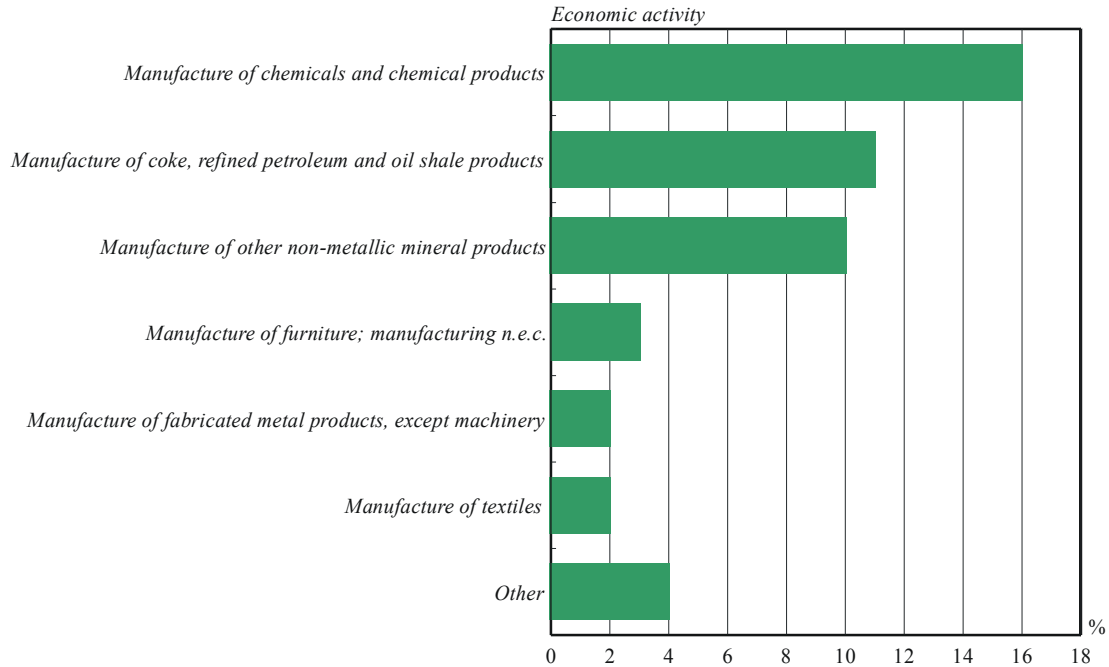
Figure 4. **Environmental protection investments of not specialised producers by economic activity of enterprise, 2004**

At the same time the share of environmental protection investments of manufacturing enterprises with some economic activities were considerably bigger than other's. In 2004 the biggest investments for protection of environment were made by enterprises dealing with manufacturing of non-metallic mineral products — 28% of total investments; enterprises which economic activity was manufacture of chemicals and chemical products made 26% and enterprises manufacturing pulp, paper and paper products made 10% of investments for environmental protection of manufacturing enterprises. Enterprises which economic activity was manufacturing of chemicals and chemical products and enterprises manufacturing pulp, paper and paper products made the most of environmental protection investments into integrated technologies, enterprises with other economic activities invested mostly into end-of-pipe equipment. In 2003 the share of investments made for environmental protection among manufacturing enterprises were the biggest in enterprises dealing with manufacture of coke, refined petroleum products, oil shale products and enterprises dealing with manufacture of pulp, paper and paper products.

In 2004, the share of environmental protection investments in total investments in fixed assets were the biggest in agricultural enterprises, in enterprises dealing with electricity, gas, steam and hot water supply and in manufacturing enterprises (2% of all investments into fixed assets were made for environmental protection). In case of enterprises with other economic activities the share of environmental protection investments was less than 1.5%.

Figure 5. Share of environmental protection investments of total investments in fixed assets by economic activity, 2004

Enterprises with 50 to 250 employees made 58%, enterprises with more than 250 employees made 35% and enterprises with less than 50 employees made 7% of environmental protection investments of not specialised producers (140 million kroons, 85 million kroons and 18 million kroons, respectively).

Table 2. Environmental investments of not specialised producers by number of employees, 2004 (thousand kroons)

Activity field	Enterprises with 1–49 employees	Enterprises with 50–250 employees	Enterprises with over 250 employees
Protection of ambient air and climate	7 454	64 814	30 158
Wastewater management	2 750	21 793	14 588
Waste management	6 146	22 890	27 160
Protection and remediation of soil, groundwater and surface water	1 406	28 338	4 955
Noise and vibration abatement	0	2 111	82
Protection of biodiversity and landscapes	0	56	60
Protection against radiation	0	0	7 391
Research and development	113	20	290
Other environmental protection activities	0	108	268
TOTAL	17 869	140 130	84 952

The most of investments for protection of environment were made using internal funds (69% of all investments made by not specialised enterprises, 52% in 2003). The share of bank credits decreased from 46% to 25% compared to 2003. 3% of environmental protection investments of not specialised enterprises were funded from state budget funds. The share of foreign capital and state budget in funding of investments for protection of environment of not specialised enterprises were both 1% and the share of local budgets was less than 1%.

Table 3. **Environmental investments of not specialised producers by sources of funds, 2004**
(thousand kroons)

Source of funds	Investments for pollution treatment	Investments for pollution prevention	Total
Internal funds	131 085	37 530	168 615
Bank credits	29 368	32 297	61 665
State budget funds	7 518	0	7 518
Foreign capital	3 054	0	3 054
State budget	286	1 077	1 363
Local budgets	0	735	735
TOTAL	171 311	71 639	242 950

2.1.2. Current expenditure on environmental protection

Current expenditure on environmental protection includes labour expenditure, payments for rent, leasing and insurance, expenditure on measurement and monitoring of pollution level, use of energy and other material goods and purchase of services, where the main purpose is to prevent, reduce, treat or eliminate pollutants and pollution or any other degradation of environment resulting from the operating activity of the company. General administration and other activities, which are not directly linked to environmental protection equipment as setting up and maintaining environmental information systems, preparation for environmental licenses, registration and certification, environmental education and information, making environmental reports, etc. are included. Current expenditures are divided into the following types:

in-house spending — expenditures on operation of environmental protection equipment (including expenditure for waste collection, storage and treatment) and administration of environmental protection;

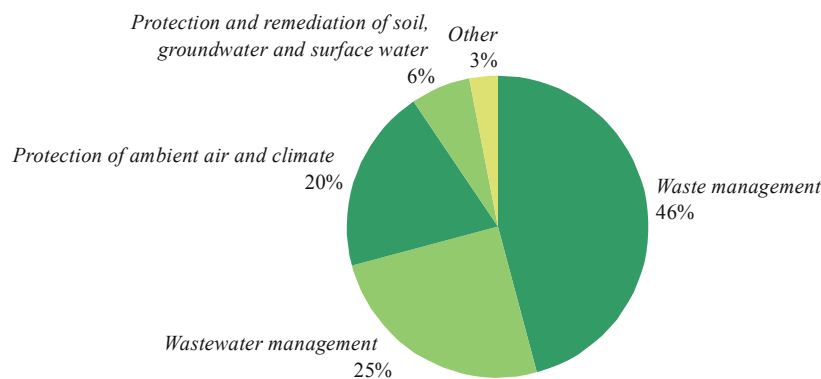
payments/ purchases — all fees, charges, and similar payments to **external bodies** (outside the reporting unit) in exchange of environmental protection services related to the environmental impacts of the operating activity of the company (payments for collecting and treatment of solid waste, collection and treatment of wastewater, payments to environmental consultants, payments for removal, treatment or containment of contaminated soil or water body, etc.);

pollution charges — charge to be paid pursuant to the Pollution Charge Act for release of pollutants or waste into the environment.

In 2004, the total current expenditure on environmental protection of not specialised producers was 876 million kroons, which is 22% more than in 2003 (716 million kroons). Expenditure on operation of environmental protection equipment and administration of environmental protection (in-house spending) made up 181 million kroons (199 million kroons in 2003), payments for environmental protection services 364 million kroons (235 million kroons in 2003) and pollution charges made up 332 million kroons (283 million kroons in 2003).

Current expenditure of not specialised producers on waste management was 402 million kroons and on wastewater management 219 million kroons. 172 million kroons were spent on protection of ambient air and climate, 57 million kroons on protection and remediation of soil, groundwater and surface water and 26 million kroons on all other environmental protection activities.

Figure 6. **Current expenditure on environmental protection of not specialised producers by environmental protection activity, 2004**

The manufacture enterprises had the biggest current expenditure on environmental protection (326 million kroons) and the second bigger current expenditure on environmental protection had enterprises engaged in electricity, gas, steam and hot water supply (306 million kroons in total).

Payments for environmental protection services made up the most of current expenditures of manufacturing enterprises — 63%, at the same time pollution charge made up the biggest part of current expenditure on environmental protection of enterprises engaged in electricity, gas, steam and hot water supply — 86%.

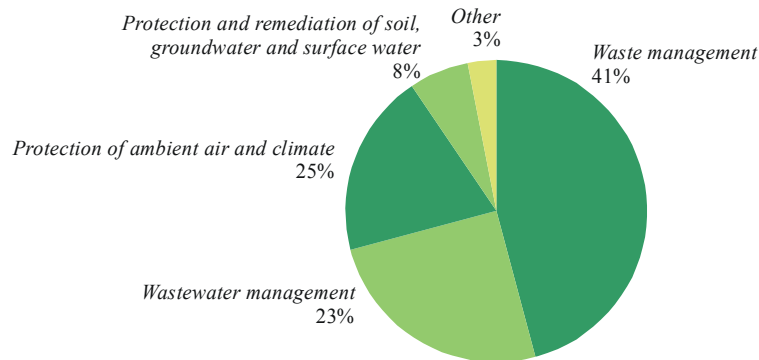
Table 4. Current expenditure on environmental protection of not specialised producers by economic activity of enterprise, 2004
(thousand kroons)

Economic activity	In-house spending	Payments/purchases	Pollution charge	Total
Manufacture	72 149	207 285	47 009	326 443
Electricity, gas, steam and hot water supply	26 471	14 767	264 669	305 907
Construction	18 752	56 681	2 064	77 497
Sale, maintenance and repair of motor vehicles; sale of fuel	674	39 985	18	40 677
Agriculture	6 573	11 017	1 031	18 621
Supporting and auxiliary transport activities	16 132	9 066	2 093	27 291
Transport	2 955	14 799	203	17 957
Mining	33 807	9 417	14 694	57 918
Forestry	3 085	333	0	3 418
Fishing	185	178	32	395
TOTAL	180 783	363 528	331 813	876 124

2.1.3. Total expenditure on environmental protection

In 2004 investments and current expenditure on environmental protection of not specialised producers totalled 1.1 billion kroons (978 million kroons in 2003). The share of investments of environmental expenditures was 22% in 2004. Most environmental expenditure of not specialised producers was made on waste management (458 million kroons). 275 million kroons were spent on protection of ambient air and climate and 258 million kroons on wastewater management.

Figure 7. Environmental protection expenditure of not specialised producers by environmental activity, 2004

In 2004 enterprises with more than 250 employees made the most of the environmental protection expenditures — 671 million kroons. Enterprises with 50–250 employees spent 274 million kroons on environmental protection and enterprises with 1–49 employees spent 175 million kroons.

2.1.4. Revenue from environmental protection activities

Sometimes environmental protection activities produce by-products that have economic value. In 2004 not specialised producers received 161 million kroons as sold revenue from by-products of environmental protection activities (energy generated or material recovered, as a result of waste treatment, etc.), 124 million kroons in 2003. 60% of the revenue was received by enterprises engaged in wood industry (96 million kroons). The sold revenue was received mainly from by-products of waste management.

In 2004 not specialised producers received subsidies for financing environmental protection activities in the value of 10 million kroons (11.5 million kroons in 2003). 5 million kroons were received for wastewater management and 3 million for protection of biodiversity and landscapes.

2.2. Enterprises specialised in environmental protection

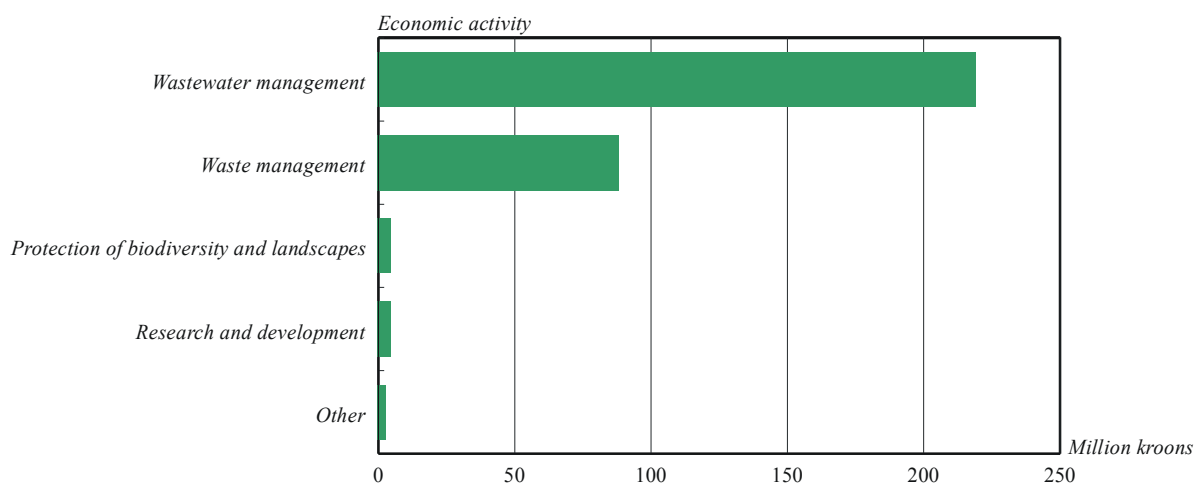
2.2.1. Investments in environmental protection

In case of specialised producers of environmental services, environmental investments are not divided into investments for pollution treatment and pollution prevention. All environmental investments of specialised producers are considered to be investments for pollution treatment (end-of-pipe investments).

In 2004, the total investments of specialised producers of environmental services made up 316 million kroons, which is 28% less than in 2003 (437 million kroons).

219 million kroons were invested for wastewater management, which is the same as in 2003. Investments for waste management decreased by half (from 178 million kroons to 88 million kroons). 4 million kroons were invested for protection of biodiversity and landscapes and 3.5 million kroons for research and development.

Figure 8. **Environmental protection investments of specialised producers by environmental protection activity, 2004**

In 2003 the biggest investments were made on sewerage. In 2004 the most were invested into wastewater treatment plants (128 million kroons) and sewage (74 million kroons). 38 million kroons was invested for waste collection containers and machines and 30 million kroons for waste treatment equipment and constructions by specialised producers.

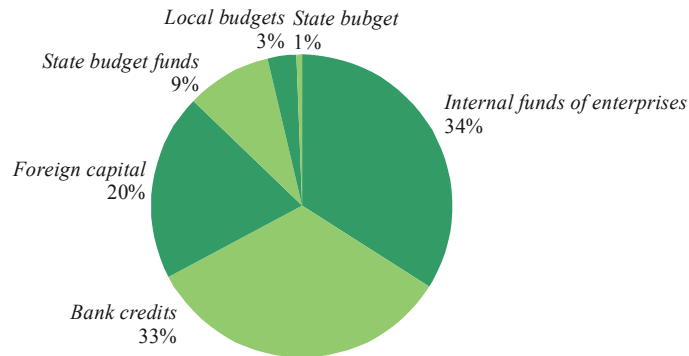
69% of investments of specialised producers were made by enterprises dealing with wastewater management and 26% by waste management enterprises.

Table 5. **Environmental protection investments of specialised producers by economic activity of enterprises, 2004 (thousand kroons)**

Economic activity	Environmental protection investments
Wastewater management	199 960
Waste management	75 083
Projection of environmental protection, environmental consulting	1 067
Activity of natural parks	6 977
Wholesale of waste and residuals	797
Recycling	6 676
Enterprises with environmental protection as secondary activity	25 441
TOTAL	315 801

In 2004, the most of environmental investments of specialised producers were made using internal funds of enterprises (34%) and bank credits (33%). The share of internal funds in financing of environmental investments decreased from 43% to 34%, the share of state budget funds from 18% to 9% compared to 2003. The share of foreign capital used for investments increased significantly from 1% to 20% at the same time. The share of local budgets and state budget in financing of environmental investments was small (3% and 1%, respectively).

Figure 9. Environmental protection investments of specialised producers by source of financing, 2004

2.2.2. Current expenditure on environmental protection

In 2004 the total current expenditure on environmental protection of specialised producers of environmental services was 954 million kroons, which is 43% more than in 2003 (544 million kroons). Expenditures on operation of environmental protection equipment and administration of environmental protection (in-house spending) made up 811 million kroons, payments for environmental protection services 123 million kroons and pollution charge 20 million kroons.

In 2003 the current expenditure on environmental protection by specialised producers of environmental services was biggest on wastewater management (243 million kroons). In 2004 environmental current expenditures were the biggest in waste management (605 million kroons), and wastewater management (255 million kroons). In 2004 specialised producers of environmental services used 60 million kroons for protection of biodiversity and landscapes, 18 million kroons for protection and remediation of soil, groundwater and surface water and 15.5 million kroons on other environmental activities.

In 2004, current expenditure on environmental protection were the biggest in enterprises dealing with waste management — 487 million kroons, of which in-house spending accounted for the largest share (79%). Current expenditure of wastewater management enterprises was 275 million kroons, of which in-house spending accounted for 89%.

Table 6. Current expenditure on environmental protection of specialised producers by economic activity of enterprises, 2004 (thousand kroons)

Economic activity	In-house spending	Payments	Pollution charge	Total
Wastewater management	245 663	14 763	14 508	274 934
Waste management	383 300	99 922	3 813	487 035
Recycling	49 600	960	317	50 877
Activity of natural parks	62 983	1 206	10	64 199
Wholesale of waste and residuals	41 166	209	1	41 376
Projection of environmental protection, environmental consulting	4 853	26	0	4 879
Enterprises with environmental protection as secondary activity	23 017	6 218	1 713	30 948
TOTAL	810 582	123 304	20 362	954 248

2.2.3. Revenue from environmental protection activities

In 2004, the revenue of specialised producers of environmental services (enterprises which main economic activity is sewage and refuse disposal, sanitation and similar activities; street cleaning; collection and purification of wastewater; decontamination of contaminated soil and water bodies; consulting and research on environment, etc.) from environmental protection activities made up 1.18 billion kroons, which was 47% more than last year (in 2003, 620 million kroons). 1.14 billion kroons were received by enterprises with environmental protection as main economic activity and 35 million kroons by enterprises with environmental protection as secondary economic activity. Most of revenue was received from waste management and wastewater management (613 million kroons and 422 million kroons, respectively).

Specialised producers received 103 million kroons as sold revenue from by-products of environmental protection activities.

In 2004 specialised producers of environmental services received subsidies for financing environmental protection activities in the value of 27 million kroons, of which 10 million kroons for wastewater management and 9 million kroons for protection against radiation.

2.3. Total environmental protection expenditure of business sector

All enterprises may be divided into two categories: 1) enterprises which economic activity gives rise to degradation of environment (not specialised enterprises) and 2) enterprises which main activity is to reduce the degradation of the environment (specialised enterprises).

A part of the expenditures spent on environmental protection by not specialised enterprises (e.g. payments for environmental services as waste water or waste management, etc.) is received as revenue by specialised producers of environmental services. Specialised producers use this money for financing their environmental investments or current expenditure on environmental protection. That is the reason why the environmental protection expenditures of specialised and not specialised enterprises cannot be summed up in order to specify total environmental protection expenditures of business sector. In order to avoid double counting, the total environmental protection expenditures of business sector must be calculated according to the following formula:

Total environmental expenditures of business sector = environmental investments of not specialised enterprises + in-house spending on environmental protection of not specialised enterprises + environmental investments of specialised producers of environmental services + in-house spending on environmental protection of specialised producers of environmental services.

In 2004, according to the above-mentioned formula the total environmental protection expenditures of business sector made up 2.4 billion kroons (in 2003 — 1.4 billion kroons).

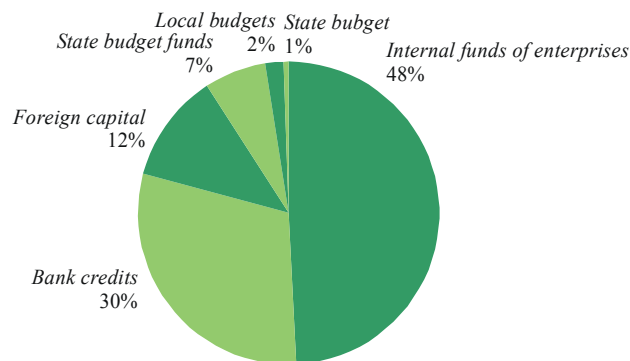
In 2004 the total environmental investments of business sector were 559 million kroons (699 million kroons in 2003). Environmental investments made up 23% of total environmental expenditures (51% in 2003). Most of investments were financed by internal funds of enterprises and bank credits. Specialised producers of environmental services made 57% of environmental investments and 52% of in-house spending.

Table 7. **Environmental protection expenditure of enterprises, 2001–2004**
(million kroons)

	2001	2002	2003	2004
Total environmental protection expenditure*	1 306	1 454	1 373	1 550
Investments	607	711	699	559
pollution treatment	416	491	638	487
pollution prevention	191	220	61	72
share of investments in GDP, %	0.62	0.66	0.55	0.40
Current expenditure	1 227	1 331	1 257	1 830
in-house spending	699	743	674	991
payments	248	330	268	487
pollution charge	280	258	315	352
Share of environmental protection expenditure in GDP, %	1.33	1.35	1.09	1.10

* According to the above-mentioned formula.

Figure 10. **Total environmental protection investments of business sector by source of financing, 2004**

In 2004, most environmental investments of business sector were made on wastewater management — 258 million kroons (in 2003 most environmental investments were made on waste management — 272 million kroons). In 2004 144 million kroons were invested in waste management and 103 million kroons in protection of ambient air and climate.

Figure 11. Environmental protection investments of business sector by environmental protection activity, 2004

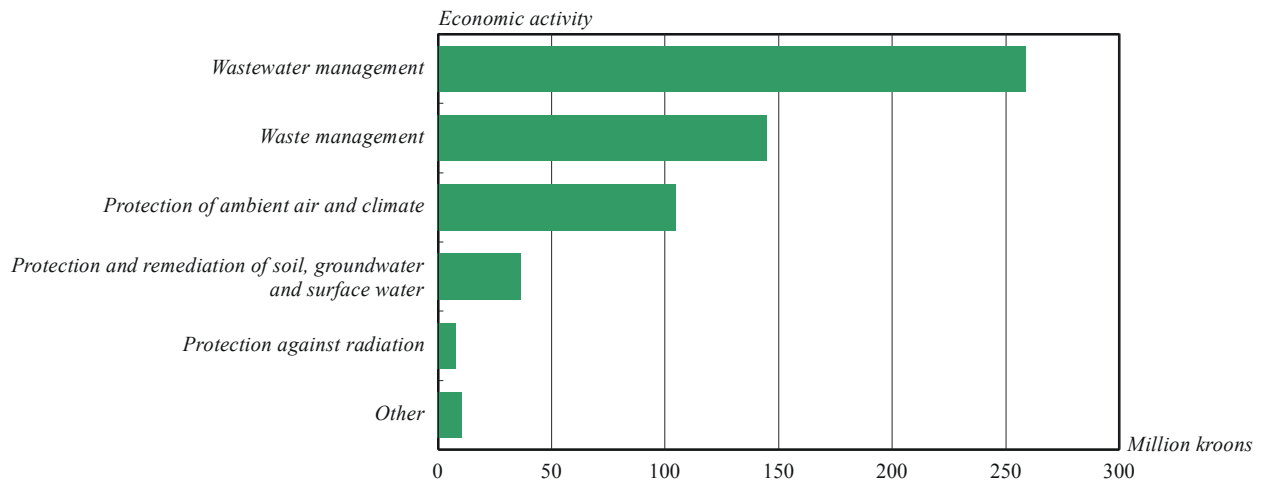

Table 8. Environmental protection expenditure of enterprises by environmental protection activity, 2001–2004 (million kroons)

Economic activity	Investments				Current expenditure			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Protection of ambient air and climate	139	263	72	103	128	124	143	176
Wastewater management	233	209	269	258	618	663	441	474
Waste management	171	172	272	144	410	470	558	1 007
Protection and remediation of soil, groundwater and surface water	39	42	46	36	36	52	43	75
Other	25	25	40	18	35	22	75	99
TOTAL	607	711	699	559	1 227	1 331	1 257	1 831

In 2001 the methodology of data collection of environmental protection expenditure changed. The pollution charge was first time included into the current expenditure on environmental protection. The number of enterprises involved in the survey is bigger since 2001. In previous years enterprises which economic activities were mining, manufacturing, electricity, gas and water supply, collection, purification and distribution of water, service end repair of motor vehicles and sale of spare parts and land transport were surveyed. Other economic activities were represented only by enterprises producing environmental protection services. Since 2001, the survey covers also enterprises of agriculture, forestry, fishery, construction, total transport, etc.

As enterprises of water supply are simultaneously dealing with wastewater management, they are included in specialised producers of environmental services.

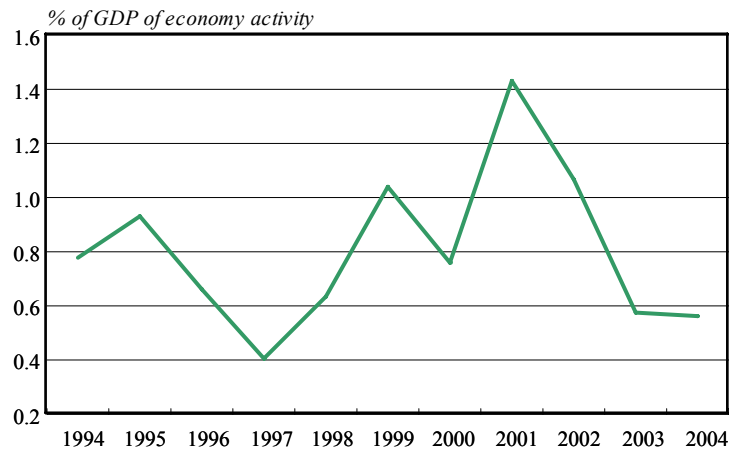
The classification of environmental protection activities has also changed. In previous years wastewater management was a part of protection and remediation of soil, groundwater and surface water, now wastewater management is an individual environmental protecting activity. In previous years, expenditures on research and development were a separate kind of environmental protection expenditure, starting from 2001 research and development is one of environmental protection activities.

In previous years only the revenue from sold by-products of environmental protection activities was considered revenue of environmental protection activities. Since 2001, the revenue of specialised producers of environmental services received from environmental protecting activities is also recorded. The enterprises with environmental protection as secondary activity are recorded separately.

Due to the changed methodology of data collection of environmental protection expenditures, comparisons with environmental protection expenditures only for 2001–2004 are possible. Still, longer trends in environmental protection expenditures may be estimated on the basis of investments of manufacturing enterprises. The methodology of data collection of total environmental protection investments has not changed much, at the same time investments of manufacturing make up the major share of environmental protection expenditures of not specialised enterprises.

Environmental protection investments of manufacturing enterprises mainly increased between 1998–2001, since 2002 environmental protection investments of manufacturing started to decrease. In 2004 the environmental protection expenditure of manufacturing enterprises made up 2% of GDP of an economic activity, which was the same as in 2003.

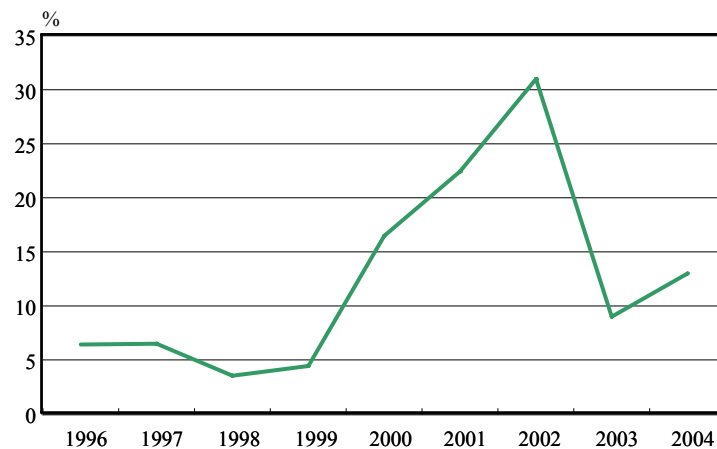
Figure 12. Total environmental protection investments of manufacturing, 1994–2004*

* In current prices.

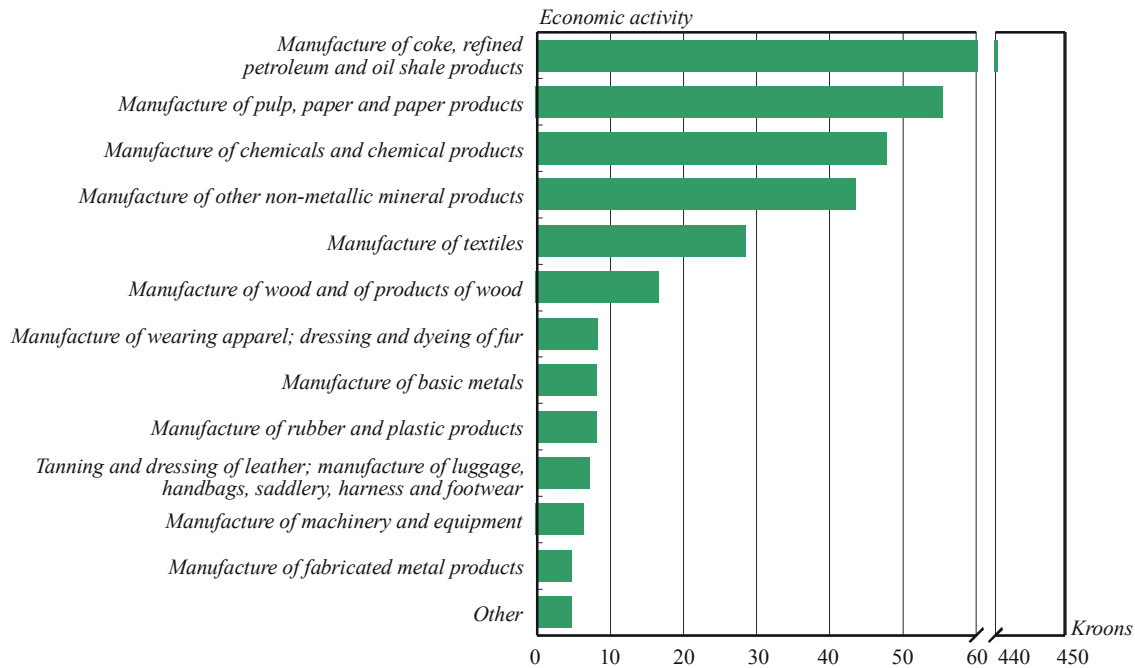
In 2004 the share of investments for integrated technologies in environmental protection investments of enterprises started to rise again and made up 13% of environmental protection investments (9% in 2003).

Figure 13. The share of investments for integrated technologies in total environmental investments of manufacturing enterprises, 1996–2004

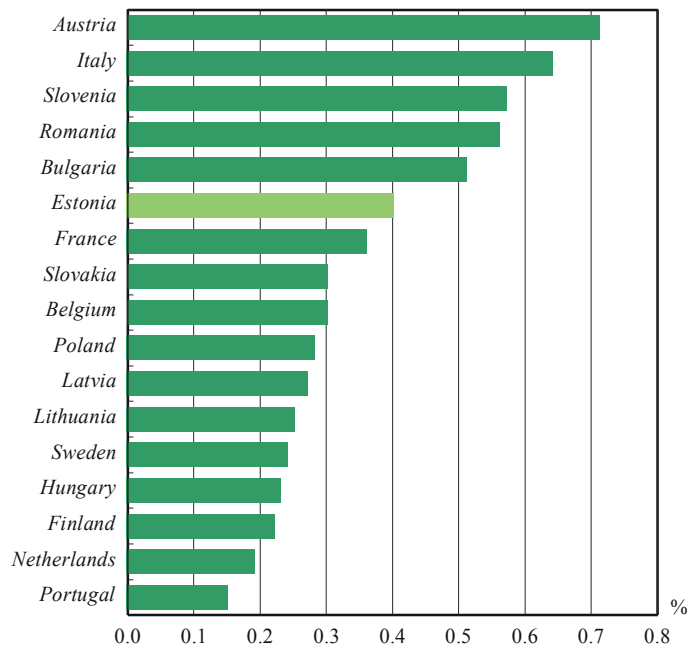
At the same time the environmental protection expenditures of enterprises with different economic activities differ considerably. Environmental expenditures of some economic activities are remarkably higher. For example (in 2003) the environmental protection expenditures were the biggest in enterprises dealing with manufacture of coke, refined petroleum and oil shale products (440 kroons per 1,000 kroons of value added of economic activity). Environmental protection expenditures are higher than the average also in enterprises which economic activity is manufacture of pulp, paper and paper products, manufacture of chemicals and chemical products and manufacture of other non-metallic mineral products.

Figure 14. Environmental protection expenditures of manufacturing enterprises per 1,000 kroons of value added by economic activity, 2003

In Estonia the share of environmental protection investments in GDP are approximately on an average level of Europe Union. Environmental protection investments were the biggest in Austria (0.71% of GDP) and the smallest in Portugal (0.15% of GDP).

Figure 15. Environmental protection investments as share of GDP, 2004

New Cronos. Eurostat, 2005.
Estonia — 2004; other countries — the last available year.

3. ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE OF PUBLIC SECTOR

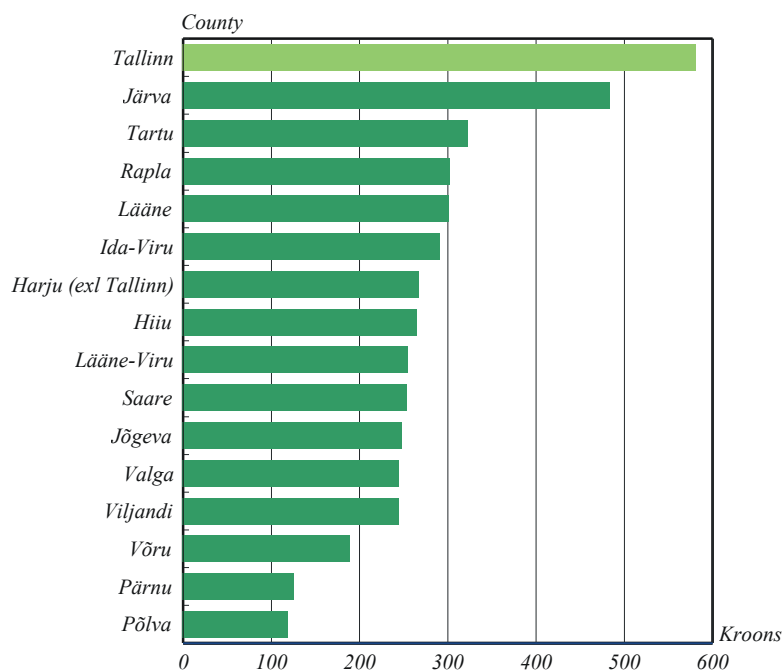
Environmental protection expenditures are made besides by business sector also by public sector: central government, local governments and Environmental Investments Centre. Environmental protection expenditures shown by them partly cover each other (money transference from central government to local governments, participation of local governments in financing the objects of State Investment's Programme, money transfers from Environmental Investments Centre to local governments, etc.) For that reason we cannot add their expenditures in order to find the total environmental protection expenditures of public sector.

Hereinafter we review separately environmental protection expenditures of central government, local governments and Environmental Investments Centre. Environmental protection expenditures of local governments were obtained by statistical survey, environmental protection expenditures of central government on the basis of state budget and environmental protection expenditures of Environmental Investments Centre on the basis of the national programme for 2004 of Environmental Investments Centre.

3.1. Local governments

Environmental expenditures in budget of local governments were 481 million kroons, which accounted for 4% of total budgetary expenditures. Environmental expenditures of Tallinn made up almost a half of it (229 million kroons).

Figure 16. Budgetary environmental expenditure of local government per capita by county, 2004

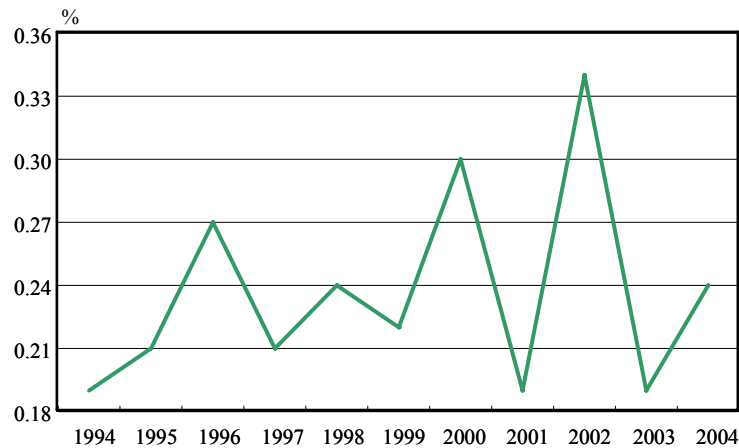
Environmental investments are not included into environmental expenditures of local municipalities. The accounting between local governments has been double accounted.

All local governments were surveyed about their environmental protection expenditures (including investments) and revenues from environmental protection activity according to the classification of environmental protection expenditure. The following analysis is based on the results of the statistical survey.

In 2004, the total environmental protection expenditures of local governments made up 337 million kroons — 30% more than in 2003 (237 million kroons). In 2004, the environmental protection expenditures of local governments accounted for 0.24% of GDP (0.19% of GDP in 2003).

Figure 17. The share of environmental protection expenditure of local governments in GDP, 1994–2004

In 2003, the expenditures of local governments were biggest on wastewater management; in 2004 the biggest expenditures were made on waste management. The expenditures on waste management increased 64% compared to the previous year — from 69 million kroons to 194 million kroons. In 2004 the expenditures on wastewater management decreased 24% compared to the expenditures of 2003 (from 149 million kroons to 113 million kroons).

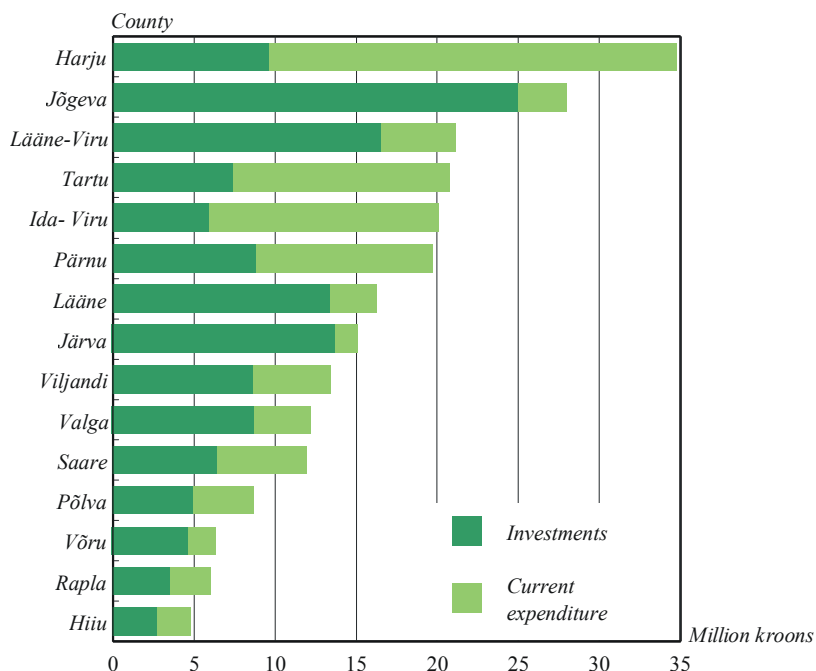
Current expenditure accounted for two thirds of total environmental protection expenditures of local government. There were big differences in the amount and share of investments and current expenditures between different local governments.

The biggest environmental protection expenditures were made in Harju county (153 million kroons), which made up 45% of whole environmental protection expenditure of local governments. Environmental protection expenditures of Harju county increased over three times (from 35 million kroons in 2003 to 153 million kroons in 2004). Current expenditure on environmental protection made up the most of environmental protection expenditures of Harju county.

The next biggest environmental protection expenditures were made in Järva and Ida-Viru counties (43 million kroons and 38 million kroons, respectively). Current expenditure on environmental protection made up the most of these expenditures. Environmental protection expenditures of Harju, Järva and Ida-Viru counties made up 70% of all environmental protection expenditures.

The environmental protection expenditures of Hiiu, Lääne and Valga counties were smallest — 3.5 million kroons, 4 million kroons and 6.7 million kroons, respectively).

Figure 18. Environmental protection expenditure of local governments by counties, 2004

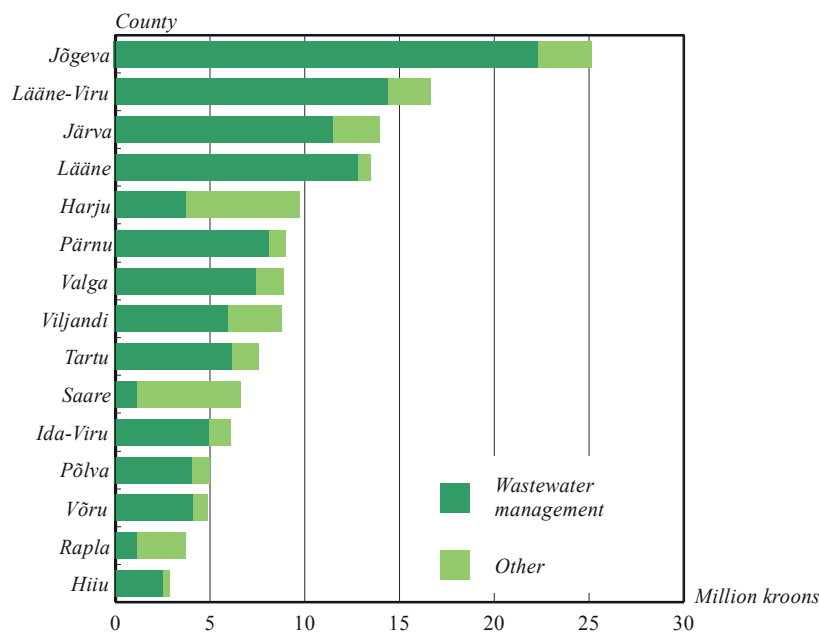

3.1.1. Investments in environmental protection

In 2004, environmental protection investments of local governments made up 110 million kroons (in 2003, 141 million kroons). As in the previous year, most of investments were made on wastewater management (116 million kroons), although environmental protection investments decreased by a half (in 2003, 59 million kroons). Local governments invested in waste management 43% more than in the previous year (39 million kroons). 3 million kroons were invested in protection and remediation of soil, groundwater and surface water.

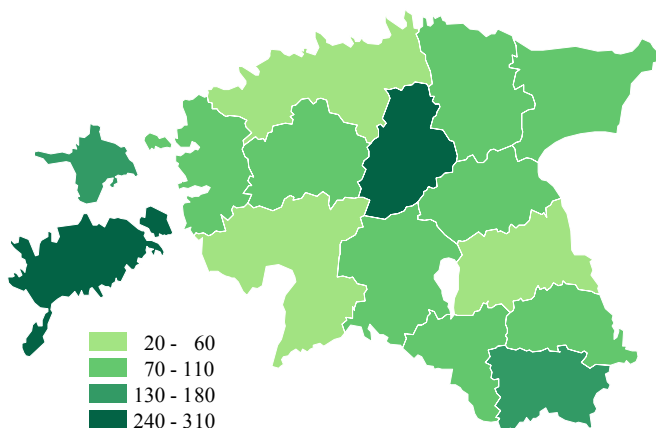
In 2004, the biggest environmental protection investments were made in Harju county (28 million kroons), of which 88% were made in waste management. The second biggest environmental protection investments were made in Ida-Viru county (18 million kroons), of which 83% in wastewater management. Environmental protection investments were smallest in Hiiu county (1.4 million kroons) and Lääne county (2.4 million kroons).

Figure 19. Environmental protection investments of local government by county, 2004

Environmental protection investments per capita in different counties vary from 21 kroons to 301 kroons. In 2004, environmental protection investments per capita were biggest in Järva county (301 kroons) and Saare county (240 kroons). Environmental protection investments per capita were smallest in Tartu county (21 kroons) and Pärnu county (49 kroons).

Thematic map 1. Environmental protection investments of local governments per capita by counties, 2004 (kroons)

In 2004, most of environmental protection investments of local governments were financed from state budget funds — 53 million kroons. 31 million kroons were spent from local budget; the share of foreign capital was 19 million kroons. The share of state budget decreased by 79% compared to the previous year (from 18 million kroons to 3.7 million kroons).

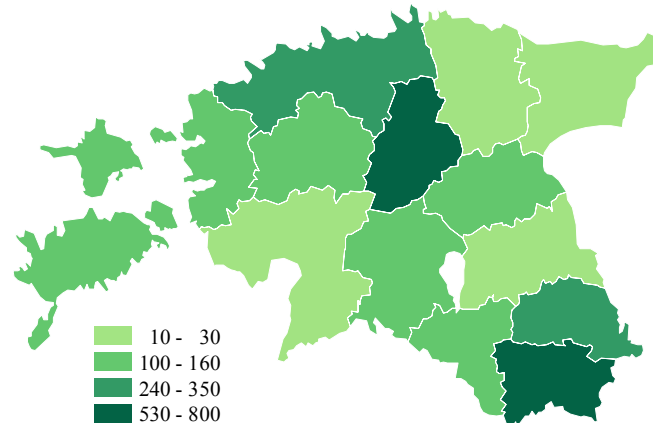
3.1.2. Current expenditure on environmental protection

In 2004, the total current expenditure on environmental protection of local governments made up 228 million kroons, which was 57% more than in 2003 (97 million kroons). The biggest current expenditures on environmental protection were in Harju county (125 million kroons), of which in-house spending made up 95%. Environmental protection current expenditure was the smallest in Lääne and Võru counties (1.6 million kroons).

In 2004, expenditures on operation of environmental protection equipment and administration of environmental protection were biggest in Harju county — 10.7 million kroons. Expenditures on operation of environmental protection equipment and administration of environmental protection were smallest in Võru county (0.5 million kroons). Payments for environmental protection services were biggest in Harju county (114 million kroons), which have increased by 90% compared to 2003 (from 11 million to 114 million kroons). Payments for environmental protection services were the smallest in Valga county (0.5 million kroons).

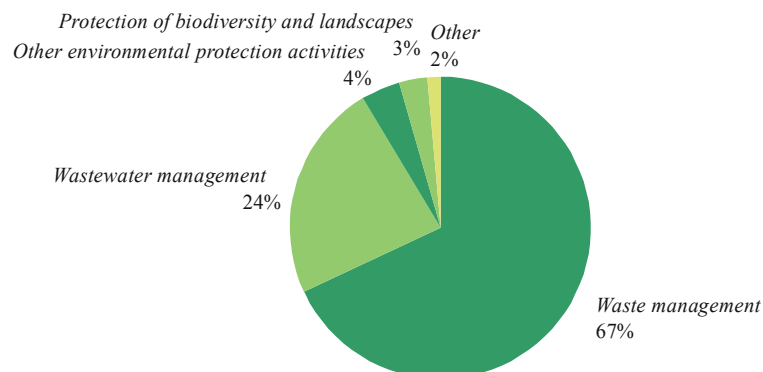
There were big differences in the current expenditures per capita between different local governments. Current expenditure on environmental protection per capita in different counties varies from 12 kroons to 797 kroons. The current expenditure on environmental protection of local government per capita was biggest in Võru and Järva counties (800 and 534 kroons per capita). The smallest current expenditure on environmental protection of local government per capita was in Ida-Viru (12 kroons), Lääne-Viru (25 kroons) and Tartu (27 kroons) counties.

Thematic map 2. Current expenditure on environmental protection of local governments per capita by counties, 2004 (kroons)

The biggest share of current expenditure on environmental protection of local governments was used for waste management (155 million kroons), which is 67% more than in 2003 (54 million kroons). 54 million kroons were used for wastewater management and 9 million kroons for other environmental activities.

Figure 20. Current expenditure on environmental protection of local governments by environmental protection activity, 2004

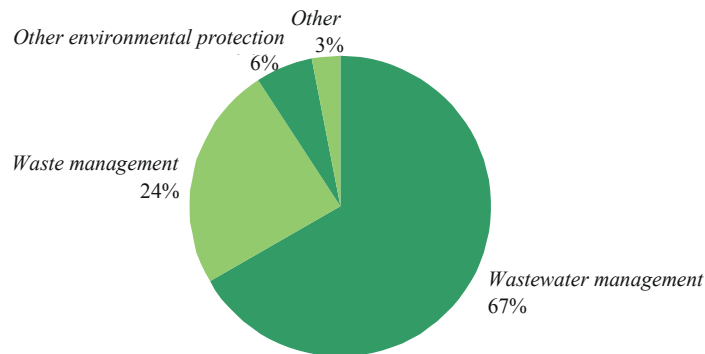

3.1.3. Revenue from environmental protection activities

Local governments also render environmental protection services. In 2004 the revenue of local governments from environmental protection activities made up 4.7 million kroons. The revenue from environmental protection services decreased 32% compared to 2003 (from 6.9 million kroons to 4.7 million kroons). Local governments received 0.1 million kroons as sold revenue from by-products of environmental protection activities.

Receipts from pollution charge are not included in the revenue of local governments.

Figure 21. Revenue of local governments from environmental protection by environmental protection activity, 2004

The revenue of local governments from environmental protection activities was biggest in Ida-Viru county (0.9 million kroons), Võru county (0.6 million kroons) and Hiiu county (0.5 million kroons). The smallest revenue from environmental protection activities was obtained in Lääne county — 25,200 kroons.

3.2. Central government

In 2004, 1.62 billion kroons (including foreign aid) were appropriated for protection of environment in state budget (1.18 billion kroons in 2003). 1.23 billion kroons were allocated for expenditures under the jurisdiction of the Ministry of the Environment, of which 750 million kroons of foreign aid. In 2004 expenditures under the jurisdiction of the Ministry of the Environment increased by 78% compared to 2003. The reason why expenditures under the jurisdiction of the Ministry of the Environment increased was the remarkable increasing of aid of EU in 2004.

The expenditures under the jurisdiction of the Ministry of the Environment were the following:

- environment protection and environmental management — 810.1 million kroons,
- nature protection — 129.2 million kroons,
- economical use of forests — 41.7 million kroons,
- environmental information collection, processing and notification — 102 million kroons,
- land reform, geodesy, topographic and geological mapping and land register keeping — 89 million kroons,
- environmental supervision — 49 million kroons.

3.2.1. Investments in environmental protection

In 2004, 4.8 billion kroons were appropriated for environmental protection investments in State Investments Program (SIP) (1.2 billion kroons in 2003).

The analysis of descriptions of investments' objects shows that all investments do not correspond completely to statistical definition of environmental protection investment. According to the statistical definition the main purpose of environmental protection investment is to protect environment. Among the investments in the water supply and sewerage of a settlement only construction of sewerage is environmental protection investment. The investment which main purpose is to supply population with clean drinking water is not environmental protection investment.

On the basis of descriptions of investment's object the share of environmental investments in SIP was estimated. In the case of each investment the description and opinion of experts was used.

Environmental protection investments according to the statistical definition of environmental protection expenditures were estimated 802 million kroons, which accounted for 17% of the State Investments Programme.

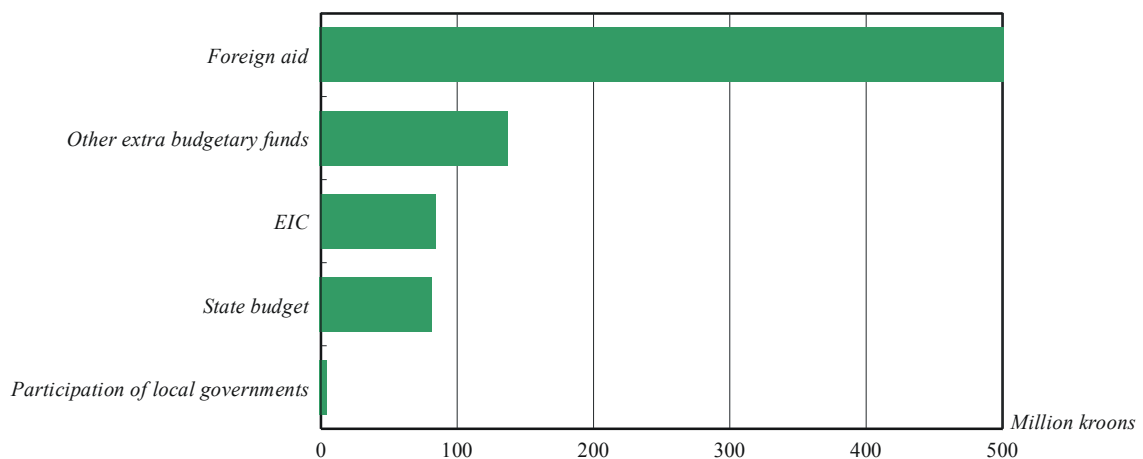
In 2004, more investments were made in wastewater management (312 million kroons) and in waste management (222 million kroons).

Table 9. *Estimations of state environmental investments, 2004*
(thousand kroons)

Investment	2004
New building projects	25 000
Renovations	11 588
Acquisitions	137 278
Earmarking	100 813
Aid for local investments	527 208
TOTAL	801 887

63% of environmental protection investments in the State Investments Programme were financed from foreign aid (500 million kroons). 136 million kroons of investments were financed from other non-budgetary resources, 83 million kroons by EIC, 80 million kroons from state budget. The share of local governments' resources was less than 1% (3 million kroons).

Figure 22. *Estimations of state environmental investments by source of financing, 2004*

3.2.2. Revenue from environmental protection activities

In 2004, income from pollution charge was planned for 430 million kroons (for 285 million kroons in 2003) and from compensation for environmental damages for 3 million kroons (for 3.6 million kroons in 2003).

3.3. Environmental Investments Centre

In 2004, 384 million kroons were allocated from state budget for EIC.

There were 10 national programs in EIC in 2004, the total cost of which was 392 million kroons. In total 1,264 projects and activities were financed in 2004.

According to estimations made on the basis of descriptions of projects, 75% of costs of the national programme correspond to the statistical definition of environmental protection expenditure. The share of investments made up 87% of costs of the national programme.

The biggest share of environmental expenditures of national programme of EIC was used on wastewater management (32%) and waste management (26%).

The regional programme was intended to address regional priorities and constitutes a framework for implementation of small-scale projects that are not financed from the main programme. The budget of the regional programme totalled

15 million kroons and allocated funds were divided between 15 counties according to their size, population and contribution to EIC revenue base.

Table 10. *National programme of Environmental Investments Centre, 2004*
(thousand kroons)

Activity	Total cost	Environmental protection expenditure	Environmental protection investments	Current expenditure on environmental protection
Game management	4 520	1 048	723	325
<i>specific training for hunters</i>	507	2	2	0
<i>management of hunting grounds</i>	1 100	0	0	0
<i>investments in training facilities and single purchases</i>	964	0	0	0
<i>game applied research and game protection</i>	1 046	1 046	721	325
<i>single projects</i>	904	0	0	0
Waste management	77 374	77 374	71 120	6 254
<i>management of hazardous waste</i>	7 215	7 215	3 865	3 350
<i>management of non-hazardous waste</i>	24 583	24 283	22 789	1 794
<i>closure of landfills</i>	45 576	45 576	44 466	1 110
Fishery	18 477	10 519	7 009	3 510
<i>international co-operation</i>	614	515	215	300
<i>fishery development projects</i>	2 880	1 107	908	199
<i>scientific research</i>	4 429	4 230	4 230	0
<i>protection of fish stock and supervision</i>	4 055	4 011	1 000	3 011
<i>regeneration of fish stock</i>	6 499	656	656	0
Environmental awareness	26 617	24 301	16 261	8 040
<i>publications</i>	6 195	5 365	3 907	1 458
<i>national campaigns and environmental actions</i>	9 798	9 518	3 686	5 832
<i>youth projects</i>	2 836	2 503	1 996	507
<i>regional program</i>	5 299	4 535	4 442	93
<i>schooling</i>	2 489	2 380	2 230	150
Nature protection	34 111	21 233	12 151	9 082
<i>protection of the species</i>	8 449	5 812	730	5 082
<i>inventories, expertises</i>	4 681	4 645	4 343	302
<i>maintenance of protected areas</i>	4 710	3 658	1 026	2 631
<i>construction</i>	13 584	5 667	5 335	332
<i>parks and items</i>	2 687	1 387	652	735
Earth crust	3 894	3 277	2 979	298
Forestry	23 517	14 295	12 322	1 973
<i>support to private forestry</i>	4 539	283	0	283
<i>forestry development plan</i>	8 700	7 598	6 718	880
<i>protection of ecological forestry system</i>	448	448	448	0
<i>protection of forest, supervision of forestry projects</i>	1 000	412	145	267
<i>forestry and forestry-education</i>	4 105	1 874	1 378	496
<i>regional forestry projects</i>	518	269	269	0
<i>forest renovation and reforestation</i>	983	654	654	0
<i>forestry events, publishing</i>	3 224	2 757	2 710	47
Techniques	1 383	1 301	538	763
Water protection	188 106	125 158	121 635	3 523
<i>water projects of 17 borough</i>	10 206	4 670	4 670	0
<i>sewage</i>	91 178	77 442	76 402	1 040
<i>drinking water</i>	46 330	12 225	12 225	0
<i>residual pollution</i>	10 996	10 996	10 996	0
<i>not technical projects</i>	23 396	19 826	17 342	2 483
Air protection	13 593	13 424	9 499	3 925
TOTAL	391 590	291 929	254 236	37 693

Figure 23. Allocation of funds of regional programme of EIC by counties, 2004

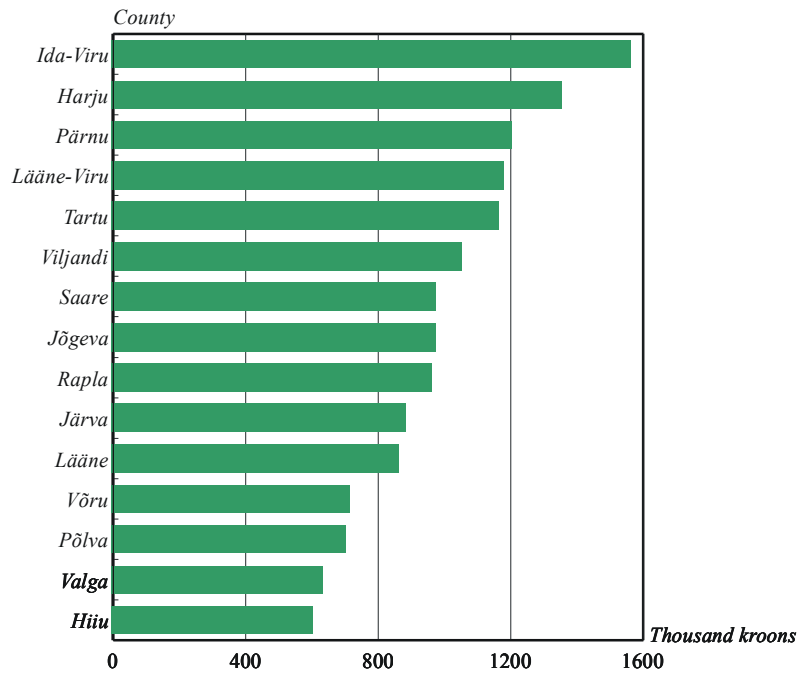
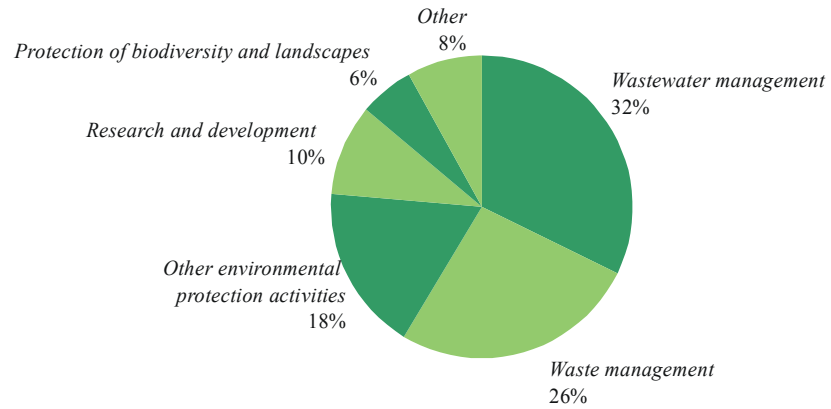

Figure 24. Environmental expenditures of EIC by environmental protection activity, 2004

4. METHODOLOGY

Data about the expenditure of enterprises on environmental protection were collected by using sample survey. Rural municipality and city governments were enumerated completely.

Statistical unit

The statistical unit of the survey of enterprises is an enterprise as a legal person. Rural municipality and city governments serve as statistical units in the survey of rural municipality and city governments.

Population of enterprises

Population of enterprises consists of all enterprises which have been entered into the register of economically active enterprises (statistical profile) and whose main economic activity according to the Estonian Classification of Economic Activities (EMTAK) is as follows:

- 01 Agriculture, hunting and related service activities
- 02 Forestry, logging and related service activities
- 05 Fishing, fish farming and related service activities
- 10–14 Mining and quarrying
- 15–36 Manufacturing
  - 15 manufacture of food products and beverages
  - 17 manufacture of textiles
  - 18 manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur
  - 19 tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear
  - 20 manufacture of wood and wood products
  - 21 manufacture of pulp, paper and paper products
  - 22 publishing, printing and reproduction of recorded media
  - 23 manufacture of coke, refined petroleum and oil shale products
  - 24 manufacture of chemicals and chemical products
  - 25 manufacture of rubber and plastic products
  - 26 manufacture of other non-metallic mineral products
- 27–28 manufacture of basic metals and fabricated metal products
- 29 manufacture of machinery and equipment
- 30–33 manufacture of electrical and optical equipment
- 34, 35 manufacture of transport equipment
- 36 manufacture of furniture; manufacturing i.e.
- 37 Recycling
- 40 Electricity, gas, steam and hot water supply
- 41 Collection, purification and distribution of water
- 45 Construction
- 50 Sale, maintenance and repair of motor vehicles and motorcycles; retail sale of automotive fuel
- 5157 Wholesale of waste and scrap
- 60–62 Transport
  - 63 Supporting and auxiliary transport activities
- 90 Sewage and refuse disposal, sanitation and similar activities
- 9253 Botanical and zoological gardens and nature reserves activities

Sample of enterprises

The sampling frame was the statistical profile. The population of enterprises was stratified according to enterprise's main economic activity and number of employees. According to the number of employees, enterprises in each kind of activity were divided into three groups: 1–49 employees, 50–250 employees, over 250 employees.

Enterprises with 100 and more employees as well as enterprises that were specialised in environmental protection activities (EMTAK 37, 41, 5157, 90 and 9253) were enumerated completely. All the other enterprises engaged in other economic activities were sampled.

Data about state budget are from the web site of the Ministry of Finance www.fin.ee

Data concerning Environmental Investments Centre are from the web site of EIC www.kik.ee

Lisa 1
Annex 1

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental
protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiu- mid ja toetused	Economic activity of enterprise, environmental protection activity
	keskkonna- kaitseva- henditesse	tootmis- protsessi muutmi- seks	sisemised jooksev- kulud	maksud	saaste- tasu			
	<i>Investments</i>	<i>Current expenditure</i>	<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>				
	<i>end-of-pipe</i>	<i>in-house</i>	<i>in-house</i>	<i>payments</i>	<i>pollution</i>	<i>recovered</i>	<i>and</i>	
	<i>installatons</i>	<i>spending</i>	<i>spending</i>		<i>charge</i>	<i>materials</i>	<i>benefits</i>	
	<i>techno- logies</i>							
Põllumajandus	19 409	105	6 573	11 017	1 031	3 969	2 791	Agriculture
Välisõhu ja kliima kaitse	332	105	0	0	467	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	352	0	999	2 927	400	99	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	13 197	0	3 261	7 955	61	3 856	0	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	5 528	0	931	74	103	14	68	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	0	0	1 278	61	0	0	2 723	Protection of biodiversity and landscapes
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	104	0	0	0	0	Other environmental protection activities
Metsamajandus	129	421	3 085	333	0	77	0	Forestry
Välisõhu ja kliima kaitse	0	421	0	0	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	116	0	0	41	0	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	0	0	1 102	292	0	77	0	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	13	0	0	0	0	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	0	0	1 191	0	0	0	0	Protection of biodiversity and landscapes
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	792	0	0	0	0	Other environmental protection activities
Kalapüük	480	0	185	178	32	0	0	Fishery
Heitveekäitlus	480	0	78	133	0	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	0	0	47	45	32	0	0	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	60	0	0	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	Economic activity of enterprise, environmental protection activity
	keskkonnakaitsevahenditesse	tootmisprotsessi muutmiseks	sisemised jooksevkulud	Masked payments	saastetasu			
	<i>Investments</i>	<i>Current expenditure</i>	<i>Receipts from recovered materials</i>	<i>Subsidies and benefits</i>				
	<i>end-of-pipe installations</i>	<i>integrated technologies</i>	<i>in-house spending</i>	<i>pollution charge</i>				
Mäetööstus	2 337	743	33 807	9 417	14 694	12 564	0	Mining
Välisõhu ja kliima kaitse	1 511	50	1 987	169	272	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	479	0	1 275	1 123	5 674	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	0	0	19 055	801	8 715	12 564	0	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	323	0	1 395	6 365	33	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	693	470	5	0	0	0	Noise and vibration abatement
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	4	0	9 585	403	0	0	0	Protection of biodiversity and landscapes
Teadus- ja arendustegevus	20	0	0	390	0	0	0	Research and development
Muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	40	161	0	0	0	Other environmental protection activities
Töötlev tööstus	94 397	35 534	72 149	207 285	47 009	130 158	6 817	Manufacturing
Välisõhu ja kliima kaitse	52 683	12 629	11 795	12 254	25 728	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	21 745	8 371	27 672	107 777	8 662	1 331	5 063	Wastewater management
Jäätmekäitlus	12 079	3 562	29 684	85 547	12 487	128 827	1 621	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	7 108	2 225	1 641	418	132	0	47	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	115	1 356	89	280	0	0	0	Noise and vibration abatement
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	0	0	23	60	0	0	0	Protection of biodiversity and landscapes
Kaitse radiatsiooni eest	0	7 391	0	154	0	0	0	Protection against radiation
Teadus- ja arendustegevus	290	0	26	165	0	0	0	Research and development
Muu keskkonnakaitsetegevus	377	0	1 219	630	0	0	86	Other environmental protection activities
toiduainete ja jookide tootmine	6 752	2 684	12 949	62 813	6 550	2 830	0	manufacture of food products and beverages
välisõhu ja kliima kaitse	250	27	117	31	587	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	5 713	2 657	10 057	34 292	5 838	126	0	wastewater management
jäätmekäitlus	0	0	2 704	28 284	50	2 704	0	waste management
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	681	0	0	196	75	0	0	protection and remediation of soil, groundwater and surface water

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	Economic activity of enterprise, environmental protection activity
	keskkonnakaitsevahenditesse	tootmisprotsessi muutmiseks	sisemised jooksevkulud	maksud	saastetasu			
	<i>Investments</i>		<i>Current expenditure</i>			<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies and</i>	
	<i>end-of-pipe installations</i>	<i>integrated technologies</i>	<i>in-house spending</i>	<i>payments</i>	<i>pollution charge</i>	<i>recovered materials</i>	<i>benefits</i>	
kaitse müra ja vibratsiooni eest	39	0	4	6	0	0	0	noise and vibration abatement
teadus- ja arendustegevus	0	0	26	0	0	0	0	research and development
muu keskkonnakaitsetegevus	69	0	41	4	0	0	0	other environmental protection activities
tekstiiltootmine	6 511	300	4 098	22 348	236	225	0	manufacture of textiles
välisõhu ja kliima kaitse	5 994	300	111	0	61	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus								wastewater management
jäätmekäitlus	450	0	2 948	19 175	2	0	0	waste management
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	647	3 120	167	225	0	protection and remediation of soil, groundwater and surface water
kaitse müra ja vibratsiooni eest	67	0	338	30	6	0	0	noise and vibration abatement
muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	54	0	0	0	0	other environmental protection activities
rõivatootmine	93	0	607	9 111	10	2	47	manufacture of wearing apparel
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	0	0	8	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus								wastewater management
jäätmekäitlus	0	0	259	7 387	0	0	0	waste management
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	348	1 724	2	2	0	protection and remediation of soil, groundwater and surface water
muu keskkonnakaitsetegevus	93	0	0	0	0	0	47	protection and remediation of soil, groundwater and surface water
naha töötlemine ja nahktoodete tootmine	0	0	283	239	33	0	0	tanning and dressing of leather
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	11	0	1	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	0	0	36	21	0	0	0	wastewater management
jäätmekäitlus	0	0	199	218	32	0	0	waste management
muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	37	0	0	0	0	other environmental protection activities
puidu töötlemine ja puittoodete tootmine	11 405	1 720	12 023	30 938	21 651	95 575	3 498	manufacture of wood and wood products
välisõhu ja kliima kaitse	2 556	0	177	9 554	21 299	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	7 723	0	1 077	13 630	322	0	3 479	wastewater management

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	<i>Economic activity of enterprise, environmental protection activity</i>
	keskkonnakaitsevahenditesse	tootmisprotsessi muutmiseks	sisemised jooksevkulud	maksud	saastetasu			
	<i>Investments</i>	<i>Current expenditure</i>	<i>in-house spending</i>	<i>payments</i>	<i>pollution charge</i>			
	<i>end-of-pipe installations</i>	<i>integrated technologies</i>				<i>Receipts from recovered materials</i>	<i>Subsidies and benefits</i>	
jäätmekäitlus	863	0	10 587	7 528	25	95 575	19	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	1 720	150	69	5	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	64	0	0	0	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>
muu keskkonnakaitsetegevus	199	0	32	157	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>
paberimassi, paberi ja pabertoodete tootmine	694	2 700	9 287	3 474	1 045	0	0	<i>manufacture of pulp, paper and paper products</i>
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	0	8	343	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	363	0	7 252	2 384	605	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	331	2 700	2 035	1 082	97	0	0	<i>waste management</i>
kirjastamine, trükindus ja salvestiste paljundus	0	0	50	1 769	22	528	0	<i>publishing, printing and reproduction of recorded media</i>
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	22	0	0	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	0	0	0	260	22	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	0	0	21	1 509	0	528	0	<i>waste management</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	7	0	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>
koksi, puhastatud naftatoodete ja tuumkütuse tootmine	3 727	1 161	433	15 634	12 218	317	1 602	<i>manufacture of coke, refined petroleum products, nuclear fuel</i>
välisõhu ja kliima kaitse	10	1 161	60	151	1 351	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	0	0	270	6 851	38	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	3 427	0	103	8 632	10 829	317	1 602	<i>waste management</i>
teadus- ja arendustegevus	290	0	0	0	0	0	0	<i>research and development</i>
kemikaalide ja keemiatoodete tootmine	13 693	19 930	3 937	17 441	904	1 540	0	<i>manufacture of chemicals and chemical products</i>
välisõhu ja kliima kaitse	12	7 866	1 306	25	704	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	3 945	4 584	1 734	12 698	199	1 205	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	4 023	0	673	4 361	1	335	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	5 713	89	178	2	0	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	0	5	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	<i>Economic activity of enterprise, environmental protection activity</i>
	keskkonna- kaitseva- henditesse	tootmis- protsessi muutmi- seks	sisemised jooksev- kulud	maksud	saaste- tasu			
	<i>Investments</i>		<i>Current expenditure</i>			<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>	
	<i>end-of-pipe</i>	<i>integrated</i>	<i>in-house</i>	<i>payments</i>	<i>pollution</i>	<i>recovered</i>	<i>and</i>	
	<i>installations</i>	<i>technologies</i>	<i>spending</i>		<i>charge</i>	<i>materials</i>	<i>benefits</i>	
kaitse radiatsiooni eest	0	7 391	0	154	0	0	0	<i>protection against radiation</i>
teadus- ja arendustegevus	0	0	0	135	0	0	0	<i>research and development</i>
muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	46	61	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>
kummi- ja plasttoodete tootmine	278	0	830	2 530	57	0	0	<i>manufacture of rubber and plastic products</i>
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	0	0	51	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	15	0	96	271	6	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	0	0	678	2 078	0	0	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	263	0	0	3	0	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	0	178	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>
muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	56	0	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>
muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine	33 120	3 620	16 772	16 291	2 045	6 633	0	<i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>
välisõhu ja kliima kaitse	30 133	564	8 098	2 144	741	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	0	1 130	610	2 429	502	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	2 684	154	7 741	11 556	788	6 633	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	291	416	6	79	14	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	12	1 356	6	22	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>
bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	0	0	23	60	0	0	0	<i>protection of biodiversity and landscapes</i>
muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	288	1	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud keskkonnakaitse tegevusvaldkonna järgi, 2004

Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004

(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	Economic activity of enterprise, environmental protection activity
	keskkonnakaitsevahenditesse	tootmisprotsessi muutmiseks	sisemised jooksevkulud	maksud	saastetasu			
	<i>Investments</i>		<i>Current expenditure</i>			<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>	
	<i>end-of-pipe installations</i>	<i>integrated technologies</i>	<i>in-house spending</i>	<i>payments</i>	<i>pollution charge</i>	<i>recovered materials</i>	<i>and benefits</i>	
metallitootmine	168	0	55	211	26	0	0	manufacture of metals
välisõhu ja kliima kaitse	55	0	55	0	11	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	113	0	0	55	14	0	0	wastewater management
jäätmekäitlus	0	0	0	156	1	0	0	waste management
metalltoodete tootmine, v.a masinad ja seadmed	4 967	2 838	1 972	5 975	57	11 039	0	manufacture of metallic products (unless machinery and equipment)
välisõhu ja kliima kaitse	4 967	2 185	386	42	33	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	0	0	397	2 418	0	0	0	wastewater management
jäätmekäitlus	0	653	1 042	3 395	0	11 039	0	waste management
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	0	31	24	0	0	protection and remediation of soil, groundwater and surface water
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	7	0	0	0	0	noise and vibration abatement
muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	140	89	0	0	0	other environmental protection activities
muude masinate ja seadmete tootmine	1 283	0	1 078	1 953	58	3 521	0	manufacture of machinery and equipment
välisõhu ja kliima kaitse	1 283	0	52	0	21	0	0	protection of ambient air and climate
heitveekäitlus	0	0	82	887	35	0	0	wastewater management
jäätmekäitlus	0	0	322	1 055	2	3 521	0	waste management
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	510	8	0	0	0	protection and remediation of soil, groundwater and surface water
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	32	0	0	0	0	noise and vibration abatement
muu keskkonnakaitsetegevus	0	0	80	3	0	0	0	other environmental protection activities

**Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004**
*Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental
protection activity, 2004*
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiu- mid ja toetused	<i>Economic activity of enterprise, environmental protection activity</i>
	keskkonna- kaitseva- henditesse	tootmis- protsessi muutmi- seks	sisemised jooksev- kulud	maksud	saaste- tasu			
	<i>Investments</i>		<i>Current expenditure</i>			<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>	
	<i>end-of-pipe</i>	<i>integra-</i>	<i>in-house</i>	<i>payments</i>	<i>pollution</i>	<i>recovered</i>	<i>and</i>	
	<i>installatons</i>	<i>ted</i>	<i>spending</i>		<i>charge</i>	<i>materials</i>	<i>benefits</i>	
		<i>techno-</i>						
		<i>logies</i>						
elektri- ja optikaseadmete tootmine	318	0	967	4 844	572	1 288	0	manufacture of electric and optical equipment
välisõhu ja kliima kaitse	70	0	20	0	2	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	0	0	121	1 180	559	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	248	0	597	3 589	2	1 288	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	34	0	9	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
teadus- ja arendustegevus	0	0	0	30	0	0	0	<i>research and development</i>
muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	195	45	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>
transpordivahendite tootmine	499	0	3 794	4 309	354	5 662	0	manufacture of transport equipment
välisõhu ja kliima kaitse	0	0	873	8	127	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	77	0	2 368	808	204	0	0	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	422	0	159	3 324	23	5 662	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	300	0	0	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	0	12	0	0	0	<i>noise and vibration abatment</i>
muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	94	157	0	0	0	<i>other environmental protection activities</i>
Muu tootmine	10 889	581	3 014	7 405	1 172	997	1 670	Other manufacturing
välisõhu ja kliima kaitse	7 354	526	507	291	388	0	0	<i>protection of ambient air and climate</i>
heitveekäitlus	3 346	0	365	3 031	316	0	1 584	<i>wastewater management</i>
jäätmekäitlus	81	55	1 828	3 936	468	997	0	<i>waste management</i>
pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	0	125	0	0	0	0	<i>protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	33	34	0	0	0	<i>noise and vibration abatment</i>
muu keskkonna- kaitsetegevus	108	0	156	113	0	0	86	<i>other environmental protection activities</i>
Elektrienergia-, gaasi-, auru- ja kuumaveearustus	46 624	30 282	26 471	14 767	264 669	4 888	411	Electricity, gas, steam and hot water supply
Välisõhu ja kliima kaitse	20 262	10 829	2 681	1 078	111 979	0	411	<i>Protection of ambient air and climate</i>

**Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004**
*Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental
protection activity, 2004*
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiu- mid ja toetused	<i>Economic activity of enterprise, environmental protection activity</i>
	keskkonna- kaitseva- henditesse	tootmis- protsessi muutmi- seks	sisemised jooksev- kulud	maksud	saaste- tasu			
	<i>Investments</i>		<i>Current expenditure</i>			<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>	
	<i>end-of-pipe</i>	<i>integra-</i>	<i>in-house</i>	<i>payments</i>	<i>pollution</i>	<i>recovered</i>	<i>and</i>	
	<i>installatons</i>	<i>ted</i>	<i>spending</i>		<i>charge</i>	<i>materials</i>	<i>benefits</i>	
		<i>techno-</i>						
		<i>logies</i>						
Heitveekäitlus	5 302	0	5 625	7 298	3 028	4 888	0	<i>Wastewater management</i>
Jäätmekäitlus	7 808	19 453	13 015	3 798	116 243	0	0	<i>Waste management</i>
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	13 192	0	3 884	405	33 419	0	0	<i>Protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	60	0	568	0	0	0	0	<i>Protection of biodiversity and landscapes</i>
Teadus- ja arendustegevus	0	0	516	0	0	0	0	<i>Research and development</i>
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	182	2 188	0	0	0	<i>Other environmental protection activities</i>
Ehitus	1 243	2 943	18 752	56 681	2 064	3 714	358	<i>Construction</i>
Välisõhu ja kliima kaitse	190	0	1 693	134	113	0	0	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Heitveekäitlus	208	0	207	2 256	22	0	0	<i>Wastewater management</i>
Jäätmekäitlus	0	0	16 583	53 743	1 929	3 714	0	<i>Waste management</i>
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	793	2 915	29	455	0	0	358	<i>Protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	28	11	0	0	0	0	<i>noise and vibration abatement</i>
Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	52	0	0	0	0	0	0	<i>Protection of biodiversity and landscapes</i>
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	229	93	0	0	0	<i>Other environmental protection activities</i>
Mootorsõidukite müük, hooldus ja remont; mootorikütuse jaemüük	694	0	674	39 985	18	13	0	<i>Sale, maintenance and repair of motor vehicles; retail sale of automotive fuel</i>
Välisõhu ja kliima kaitse	226	0	0	84	18	0	0	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Heitveekäitlus	0	0	9	32 458	0	0	0	<i>Wastewater management</i>
Jäätmekäitlus	59	0	665	7 307	0	13	0	<i>Waste management</i>
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	296	0	0	136	0	0	0	<i>Protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
Teadus- ja arendustegevus	113	0	0	0	0	0	0	<i>Research and development</i>

Keskkonnakaitsele mittespetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004
Environmental protection expenditure and revenue of not specialised enterprises by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Ettevõtte tegevusala, keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Investeeringud		Jooksevkulud			Tulud kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiu- mid ja toetused	<i>Economic activity of enterprise, environmental protection activity</i>
	keskkonna- kaitseva- henditesse	tootmis- protsessi muutmi- seks	sisemised jooksev- kulud	maksud	saaste- tasu			
	<i>Investments</i>	<i>Current expenditure</i>				<i>Receipts from</i>	<i>Subsidies</i>	
	<i>end-of-pipe</i>	<i>integrated</i>	<i>in-house</i>	<i>payments</i>	<i>pollution</i>	<i>recovered</i>	<i>and</i>	
	<i>installations</i>	<i>technologies</i>	<i>spending</i>		<i>charge</i>	<i>materials</i>	<i>benefits</i>	
Transport	795	0	2 955	14 799	203	4 232	0	Transport
Välisõhu ja kliima kaitse	94	0	121	71	9	0	0	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Heitveekäitlus	0	0	454	5 067	12	46	0	<i>Wastewater management</i>
Jäätmekäitlus	0	0	727	9 567	181	4 186	0	<i>Waste management</i>
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	701	0	1 274	48	1	0	0	<i>Protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	0	2	0	0	0	<i>Noise and vibration abatement</i>
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	379	44	0	0	0	<i>Other environmental protection activities</i>
Transpordi abitegevused; laondus	5 202	1 609	16 132	9 066	2 093	918	0	Supporting transport activities; storage
Välisõhu ja kliima kaitse	1 483	1 609	581	6	1 064	0	0	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Heitveekäitlus	2 076	0	2 958	2 108	795	73	0	<i>Wastewater management</i>
Jäätmekäitlus	38	0	2 593	6 261	234	845	0	<i>Waste management</i>
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	1 605	0	5 625	311	0	0	0	<i>Protection and remediation of soil, groundwater and surface water</i>
Kaitse müra ja vibratsiooni eest	0	0	4	0	0	0	0	<i>Noise and vibration abatement</i>
Kaitse radiatsiooni eest	0	0	0	10	0	0	0	<i>Protection against radiation</i>
Teadus- ja arendustegevus	0	0	3 844	92	0	0	0	<i>Research and development</i>
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	0	527	278	0	0	0	<i>Other environmental protection activities</i>
KOKKU	171 310	71 637	180 783	363 528	331 813	160 533	10 377	TOTAL

Lisa 2
Annex 2

**Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004**

Environmental protection expenditure and revenue of specialised producers of environmental services by environmental protection activity, 2004
(tuhat krooni — thousand kroons)

Keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Inves-teeringud	Jooksevkulud			Tulu keskkonnakaitsetegevusest	Tulu keskkonnakaitse kõrvalsaaduste müügist	Subsiidiumid ja toetused	Environmental protection activity
		sisemised jooksevkulud	maksed	saastetasu				
		Current expenditure						
		in-house spending	pay-ments	pollu-tion charge				
Ringlussevõtt	6 476	49 600	960	317	16 278	38 655	640	Recycling
Välisõhu ja kliima kaitse	112	0	0	74	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	1 134	0	295	12	0	0	640	Wastewater management
Jäätmekäitlus	5 167	49 600	665	231	16 278	38 655	0	Waste management
Teadus- ja arendustegevus	63	0	0	0	0	0	0	Research and development
Jäätmekäitlus; tänavate korrashoid	75 083	383 300	99 922	3 813	603 304	10 095	13 699	Waste management; street care
Välisõhu ja kliima kaitse	0	10	0	0	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	9 377	1 149	220	176	669	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	64 443	375 118	99 234	3 629	600 072	9 148	4 699	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	383	59	33	0	0	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Bioloogilise mitmekesisuse kaitse	72	0	10	0	0	0	0	Protection of biodiversity and landscapes
Kaitse radiatsiooni eest	0	5 967	423	8	688	947	9 000	Protection against radiation
Teadus- ja arendustegevus	808	0	0	0	0	0	0	Research and development
Muu keskkonnakaitsetegevus	0	997	2	0	1 875	0	0	Other environmental protection activities
Keskkon-nahjustuste analüüs, keskkonnakaitse projekteerimine	1 067	4 853	26	0	1 080	0	0	Analysis of environmental damages, design of environmental protection
Välisõhu ja kliima kaitse	249	1 427	0	0	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	0	1 551	0	0	320	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	0	0	26	0	0	0	0	
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	0	1 229	0	0	0	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Teadus- ja arendustegevus	818	26	0	0	760	0	0	Research and development
Muu keskkonnakaitsetegevus	0	620	0	0	0	0	0	Other environmental protection activities
Heitveekäitlus	199 960	245 664	14 763	14 508	420 248	2 194	4 871	Wastewater collection and purification
Välisõhu ja kliima kaitse	52	253	116	81	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	193 105	211 336	11 785	13 935	419 484	877	4 871	Wastewater management
Jäätmekäitlus	3 472	16 265	2 756	387	764	1 317	0	Waste management

**Keskkonnakaitsele spetsialiseerunud ettevõtete keskkonnakaitsekulud ja -tulud
tegevusvaldkonna järgi, 2004**

**Environmental protection expenditure and revenue of specialised producers of environmental
services by environmental protection activity, 2004**

(tuhat krooni — thousand kroons)

Järg — Cont.

Keskkonnakaitse tegevusvaldkond	Inves- teeringud	Jooksevkulud			Tulu keskkon- nakaitse- tegevusest	Tulu kesk- konnakaitse kõrval- saaduste müügist	Subsiidiu- mid ja toetused	Environmental protection activity
		sisemised	maksed	saaste- tasu				
		jooksev- kulud						
	Investments	Current expenditure			Receipts from environ- mental protection activity	Receipts from recovered materials	Subsidies and benefits	
		in-house spending	pay- ments	pollu- tion charge				
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	588	16 705	106	105	0	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Bioloogilise mitmekesisuse kaitse	927	258	0	0	0	0	0	Protection of biodiversity and landscapes
Teadus- ja arendustegevus	1 816	0	0	0	0	0	0	Research and development
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	847	0	0	0	0	0	Other environmental protection activities
Looduskaitsealade tegevus	6 978	62 983	1 206	10	128	0	3 102	Activity of natural parks
Välisõhu ja kliima kaitse	0	0	0	1	0	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	0	0	332	2	0	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	3 946	8	873	7	0	0	0	Waste management
Bioloogilise mitmekesisuse kaitse	3 032	59 392	1	0	128	0	3 067	Protection of biodiversity and landscapes
Teadus- ja arendustegevus	0	468	0	0	0	0	35	Research and development
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	3 115	0	0	0	0	0	Other environmental protection activities
Jäätmete ja jäätmete hulgimüük	797	41 166	209	1	1 974	48 389	0	Wholesale of waste and residuals
Heitveekäitlus	11	8	0	0	0	0	0	Wastewater management
Jäätmekäitlus	786	41 158	209	1	1 974	48 389	0	Waste management
Keskkonnakaitse kõrvaltegevusalaga ettevõtted	25 441	23 017	6 218	1 714	30 984	3 432	4 972	Enterprises with environmental protection as secondary activity
Välisõhu ja kliima kaitse	617	1 395	9	92	6	0	0	Protection of ambient air and climate
Heitveekäitlus	15 092	11 443	1 333	1 432	9 629	56	4 903	Wastewater management
Jäätmekäitlus	9 717	9 458	4 841	187	18 375	3 376	39	Waste management
Pinnase ning põhja- ja pinnavee kaitse	10	51	0	3	2 047	0	0	Protection and remediation of soil, groundwater and surface water
Bioloogilise mitmekesisuse kaitse	0	12	35	0	927	0	30	Protection of biodiversity and landscapes
Teadus- ja arendustegevus	5	0	0	0	0	0	0	Research and development
Muu keskkonna- kaitsetegevus	0	658	0	0	0	0	0	Other environmental protection activities
KOKKU	315 802	810 583	123 304	20 363	1 073 996	102 765	27 284	TOTAL

MÄRKIDE SELETUS
EXPLANATION OF SYMBOLS

- nähtust ei esinenud
magnitude nil

- 0 näitaja väärtus väiksem kui pool kasutatud mõõtühikust
magnitude less than half of the unit employed

Koostanud Kersti Salu (kersti.salu@stat.ee, tel 625 9150)
Toimetanud Maie Koorep (maie.koorep@stat.ee, tel 625 9226)
Inglise keel: Elina Härsing (elina.harsing@stat.ee, tel 625 9106)
Veebruar 2006

Compiled by Kersti Salu (kersti.salu@stat.ee, tel +372 625 9150)
Edited by Maie Koorep (maie.koorep@stat.ee, tel +372 625 9226)
English by Elina Härsing (elina.harsing@stat.ee, tel +372 625 9106)
February 2006